

כָּאֵשֶׁת מְאוֹן דְּשֻׁר נִזְלָבָם
בְּבִי ३२

האם אין אין פיערע או ליליכע גושבע, האם הא
יך נויראפע מיט אין ברוטין צויך אין גאנן עלם, האם
פָּנִים זָהָם בְּנֵי אִים נִמְתַּבְּרוּבָם, אֲבָגָדָה אַיִן דָּאַנְדָּלְכָּעָן
וְיִשְׁעָה וְיִסְּפָרָה אַיִן עַד בְּגִנְלָה גִּזְוָאָרִין לְפָלָל יִשְׂרָאֵל
אַזְּדָה האם עַד בְּצִיל גִּזְוָעִין טִוִּינְדִּרְיָה זָהָם פָּן אַזְּמָלִיק.

אורים נזעקים פה האס

יביז בעד

רְוִילָבָא

שנת הדקלות לפ"ג

РАВВИ КАШМАНЪ НЕЕЛОМЪ,
или скрытный святой. Рассказъ И. Берха.

В И Л Б И А. Въ типографії. Л. Л. Маца,
на Красномъ переулкѣ д. Ш. Кисина
№ 1195/6 1879 г.

זהו בשתתותה לאלה הדרשו, ואמ' ששהק' סעד הויא פיר
הנ' בעיתם יאר, איז גוינען אין בער ברויסע שטאט פראנקופרטם בי
בעם מילך פאיין, פאיין קרויסער בראף, סען דהאמ' אים בערוףין לעאן
איין, לער בראף אויש צווער זיעס ריבך זער אין שאל, ער התא
גוייאם אונטשד זיין שאל זיעס פל שטאט אונ' דערופר, וועלער אונ'
פעלער, בז' עס איז גוינען פראעלכינט פיד איזן קליעס סלאבה בעמעט,
אונ' דער בראף דהאמ' גוינען און פראנקופרט, וויל' זיא איז זיעס
איין שיינע שטאט, זיעס איזן גענדיזע, אונ' און אלע מליחות פון
זיא קליעס פירסטען חאמ' עס איז גוינען פיל' און בריסען זיעס פיל',
איין בעוואסט דיא שטאטם בער הויא אלע, וויל' אלע קורפיזקון
האבן גויהאָס איזן גלעך זוא געבען דיא אונטשד זיעס זאלע, דער בראף
לעאן, דהאמ' אויך פיל' מליחות גויהאָס פיד דער שטאט, נור דיא איז
זיבליךון פ'יא אים, לער איז גוינען סיט' דער גאָטער ניט קיין טנא
ישואָל, עד דהאמ' גויהאָס, איז איזן זיגען זיין שיינע פאלק, אונ'
סְבִּיעַ צו אים, גאנַר דיא יעוואָיטים (דאָם דיאָסְטֵדְּיָאָטְּוִיָּישׁן גְּלָחִים
וְאָמְזָנָהָן זִיגְעָן זִיעָר פְּשִׁינָּרָעָשֶׂט גְּנוּיָעָן) האבן ששהק' גאנַר גְּרָעָט
ב'יזען אויף איזן, אונ' האבן גיט' גויהאָס איזן זאלען גוינען איזן
שטאט, זוא ווישן אלע נאָזְיאָגָעָן (פְּלָקְפָּר) נור זיא האבן גיט'ו
זיגען איז איזן געונְגָּרְעָעָן גאמ', איזן פְּנִסְתְּשָׁע אונ' איזן בלאטְמִיקָּעָן
אלע מס'ק' אונ' אונְגְּרִינְגִּיקִישׁ פְּלָגְגָּן זי' וואָרְפִּין זְרוֹה דעם פְּאָרְקָּאָן
אויף דיא אִינְפְּשָׁע פְּיִיעָר, דיא גאנַס איז בעוואָסטם הַיִּנְטָ אַוְיכָן
סיט' דעם גאנַטָּן גְּנָהְטָעָן נור יעצט זוא דאנְקָעָן וויפְּנָן פִּיר נור
דעם גאנַטָּן פִּיר איזן בְּצָבָת זְכָרָן (דאָם דיאָסְטֵדְּיָאָטְּוִיָּישׁן)
פָּוֹן דְּעַרְסָאָנוֹבָן וְאָמָסְטָרְדָּם יְהִיבָּקָה דהאמ' אָנוֹנוֹ גְּבָרָאָבָטָם הַיִּסְטָ אָנוֹמָטוֹ
דיא פְּלָגְגָּן פָּוֹן מְלָכִי חָסָד, אונ' עס איז גאנַר יעצט זוא דער צְיִילָן
בְּסִים וְאָמָס הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ דהאמ' טיט' אָנוֹנוֹ גְּפָאָן, איז ער דהאמ' אָנוֹנוֹ גְּמָס
פְּעֻגְעָסִין אָונ' גִּיט' פְּעַלְאָזִין, איז דער גְּנָהְטָעָן פְּלָעָגָט דער גְּרָאָפְּקִין
סְפָּאָל גִּיט' גִּין, אונ' ער דהאמ' איזן גִּיט' גִּיט' גִּיט' קִין שְׁלָעָכָטָעָן, נור
וְעַן ער פְּלָעָטָט דְּאָרְפָּן גַּעֲלָה זוא דיא מליחות פְּלָעָטָט ער פָּאָר דְּוֹפִין
אלע זינְגָּעָן יעצט, האָלְבָּן גַּזְוָה קְרִיְּזָן איזן קְנוּעָלָעָן זוא גַּעַלְטָן, איז
פְּלִי בָּעָן דהאמ' גִּישְׁטָעָלָט איזן קְאָנְפְּשָׁרְבָּזָעָן (אֶבְּ צְאָלָבָעָן) אויך
אַקְעָסָעָן, פְּלָעָגָן פְּקָפָגָן זִין דיא גְּלָחִים פָּוֹן קְאָטְּוִיְּזָן גְּלוּיָּן, איז

Дозволено цензурою.— 18 Января 1879 г. Вильна.

(לע' 34/18) (לע' 34/18)

לע' 34/18 (לע' 34/18)

לע' 34/18 (לע' 34/18)

לע' 34/18 (לע' 34/18)

בזון; וגבין טאפל נאר דעם ערך, פלענט טן-שין זעטן בעט
ערעד (ודעד הויפט פאן) פון אידין טען זעטן אים גויהונטן/הילטן
אטשטעויזם עד זאל אידין טראנין דיא זעלט אין איז קרי צויזטן
זואס פון זאש אים בעטטעיט, זעם דאס ניט גויהונטן קריין איזטן
חין געוויין, טן דאט זיסנט איטעלגען דעם פראקאו, אט זונט
אומוניעזעד שוערט איפין דאלן, אדרער גוישן אדים גויזין

פון דער צדנה. זעלט זאש אים בעטטעיט, זעם זונטן זעטן זעטן
יעס איז איז אוכ זיעס איז קינער בעטטעיט איז זיעס זונטן, איז
ער פלענט זעהטן דעם פין פון דיא אַנְפֵּעָטָן, איז זיא אַקְּסָטָן
זיטט געבן דעם בס היגוליה (דעם אַנְאָסָטָן) פלענט ער דער ליבין
פון זיעס, פון זאל זי ניט פיניגין זיטט זסוחים דם זעלט, גדר השיט
פלענט אים אב געבן צפֶּל בְּלִינְצָן עד איז גווארין איז איש טגינה,
זם ביא דעם זראף איז ער גוועין זלטן ולחשד, גאנט זאמ אים געבען
להתמים פיא דעם אַלְפִּין גְּנָאָפָּה, אונ פיל סאל פְּלִיעָנִין (ז' פְּלִיעָנִין)
ולחחים זעלן פְּקִטְרָג זיין אויך אידין, פְּלִיעָנִין דער גְּנָאָפָּה זעבן
איין זפוח מיט זיא פלענט ער שטערנדי איזס פְּרִין, זי פְּלִיעָנִין ניט
זאָבָּן קְיִין זומ צויל זיא אים, זְנִיל ער דאנט גוועאָפָּה זיער פְּלִיעָנִין
טשלים אונ האיסטארעס פון תלמוד אונ קזדשים אונ זראָאָק זמיגען
ספרים פלענט ער זיא באָל אוף נויזן זיעס גאנריךם, אונ
פלען זכיבין זיעז נויא זלצער, ער גראָפָּה פלענט זיער פְּלִיעָנִין
האָבָּן זיא הערן זינע זיסע געשבָּה, אונ פְּלִיעָנִין אים טאן גוועאָפָּה
טובות, בְּזִי ער איז גְּלִילְקָה גווארין פון אַס.

דע גראָפָּה לעאן אויך, דאנט גווארין איז זענן זון, פְּלִיעָנִין
אַס גוועזקְרִין קְנִץ אַנְצָא זער גווער גראָפָּה האָמָּנִים זעטן
ויאָ דער אלטער פאָטער איז מקרב איז אידין, אונ זויזט אים
פְּרִינְגְּלִיכְקִים, פְּלִיעָנִין דעם קְנִץ אַנְצָא גְּלִיעָנִיס אַזְוֹאָט
(וואָס פְּרִדְרְהָן זאָבָּן טוין עזקְלִיכְטָן בריש). דיא פירונג פון רעליגאָן
אויך עטנוואָס בְּלִידְגָּן אָג קְנִיטְבָּעָן, נויא נאָק גענעד ציטט נאָק
דע-לענער דער יְעֻוָּאָט אַז גוועון אַז נטש מלפְּרָה, דאנט זויזט
ער דאנט אַז גוועון אַז גוועון אַז גוועס גְּלִיעָנִיס, גיט אַז גוועס קְנִיטְבָּעָן
גדר אַז פְּאַנְאָמִינְזָס אַז דְּוִיסְטָס, נויא סְקָן בְּעָרָאָפָּה פְּינְטָס

האָס אַנְגָּשָׁע מְעַמְּשָׁן, וְהָאָס נְאָי גְּבָרָהָן זַיְקְלִיבָּן, אַזְגָּעָן דָּאָרָה
וְרִיבָּק זַיְן עַד תְּרוּמָה דָּאָרָה, וְהָאָרָה זַיְאָה דָּאָרָה אַיִן אַנְרָעָר
זַעֲלִיאָן, פְּאַרְשָׁתָים טַעַן קְנָאָר אָוֹ קְנָז אַנְרָעָר דָּהָט זַיְעָרָבָּן
זַיְהָאָט דָּעַט דָּהָט זַיְלָעָן אַס פָּוָן דָּעַט פְּאַמְּרָעָן דָּהָט, קְיִיט
סְפִּלְעָן זַיְוָא זַיְאָ עַזְוִיְּשָׁעָן אַס פָּוָן דָּעַט פְּאַמְּרָעָן דָּהָט, קְיִיט
עַזְהָוָת אַתְּ הַתְּבָגָלָת, זַיְוָא דָעַט עַזְהָוָת זַיְהָאָט אַס גְּלִעָרָבָּן, גְּרָר דָעַט
אַלְטָרָעָן גְּרָאָק לעָן אַזְגָּעָן זַיְהָאָט דָעַט נִימָּזְקָעָט, אַזְגָּעָן צְיִיטָנוּיָס
פְּלִעָנִים עַר שְׂבָרָאָפָּן דָעַט זַיְקָרָן אַנְגָּז, זַיְהָאָט פְּעַדְבָּט עַר אַזְאָז
פְּלִעָנִים זַיְאָ יְהָוִה אַזְגָּז, אַזְגָּז אַזְמָרָעָט אַזְגָּז דָעַט
זַבְּלוּן אַבְשָׁטָרָאָרָם זַאָט אַס גְּרָזְבָּעָן נִזְנִין גְּבָרָאָבָּט, עַר אַזְגָּעָט
סְקָעָן אַל אַס שְׂעָקָעָן זַיְאָ נְאָק זַיְן עַקָּה. זַיְן זַיְעָנִין זַיְעָנִין
אַזְגָּעָט זַיְרָעָט זַיְאָ יְהָוִה אַזְגָּעָט זַיְעָנִין זַיְעָנִין
זַיְהָאָט זַיְקָרָן בְּכָל, אַבְשָׁר עַם דָּהָט זַיְקָרָן זַיְעָנִין אַזְגָּעָט פְּיִיל
זַיְאָ, וְהָאָס דָּאָרָה גְּהָהָט פְּלִיל דִּיבָּכָוּם, גְּאָלָז אַבְשָׁר, וְהָאָס
הַשְּׁמָה זַיְבָּרָהָן דָּהָט זַיְאָ בְּעַלְיִקְתָּן, זַיְן דִּיאָ יְהָדִים זַיְעָנִין שְׁפִּעְרָגָן. זַיְעָנִין
בְּנִזְעָן אַזְגָּעָן קְלִעְנָעָפָּלָק, דָּאָבָּן גְּלִילְעָרָט זַעַם חַיְלִיבָּן תְּלָמָּוד,
אַזְגָּעָן אַזְגָּעָן מְעַנְשָׁז זַאָס גִּיטָּה דָּרָךְ אַזְאָז גְּרָזְבָּעָן זַיְעָנִין
אַלְעָרְלִיאָה פְּעָרָיל אַזְגָּעָן דִּיבָּעָטָן, דָּאָס דִּיסְטָט פְּיִיעָעָן מִיחּוֹת, אַזְקָה
אַזְגָּעָט זַיְעָנִים, פְּלִיל זַיְעָנִים זַיְעָנִים אַזְגָּעָט זַיְעָנִים, זַיְעָנִים
שְׁאָרְפִּינְקִים אַזְגָּעָט בְּעַטְאָגָר, זַיְהָאָט הַאָבָּן זַיְאָ גְּזָקָאָט אַלְעָרְבָּט
זַיְאָס עַם גְּאָר גְּמָצְלָה פְּאָר דָעַט וּוּלְטָט, אַזְקָה הַאָבָּן אַזְגָּעָט
טְיִיל פָּוָן זַיְאָ גְּעַקְאָט אַזְגָּעָט שְׁפָרָאָק, זַיְיָל זַיְאָ פְּלִיעָנִין קְוָטָעָן
אַזְטָט קְיִיפְלִיטָעָן פָּוָן אַלְעָרְלִיאָה שְׁפָטָט, פְּלִיעָנִין זַיְאָ זַיְאָ זַיְעָנִין דִּיאָ
דָעַט גְּנָאָפָּה לעָן אויך, דָהָט גְּנָאָפָּה אַזְגָּעָן זַיְן זַעַם זַעַם
אַזְגָּעָט גְּנִזְקָנִץ אַנְצָא זַעַר גְּנָעָר גְּנָאָפָּה זַעַם זַעַם
וְזַאָּ דָעַר אלטער פְּאָטָר אַזְקָה זַעַם קְנִץ אַנְצָא גְּלִיעָנִיס אַזְגָּעָט
פְּרִינְגְּלִיכְקִים, פְּלִיעָנִין דעם קְנִץ אַנְצָא גְּלִיעָנִיס אַזְגָּעָט
(וואָס פְּרִדְרְהָן זאָבָּן טוין עזקְלִיכְטָן בריש). דיא פירונג פון רעליגאָן
אויך עטנוואָס בְּלִידְגָּן אָג קְנִיטְבָּעָן, נויא נאָק גענעד ציטט נאָק
דע-לענער דָעַר יְעֻוָּאָט אַז גוועון אַז נטש מלפְּרָה, דאנט זויזט
ער דאנט אַז גוועון אַז גוועון אַז גוועס גְּלִיעָנִיס, גיט אַז גוועס קְנִיטְבָּעָן
גְּדָר אַז פְּאַנְאָמִינְזָס אַז דְּוִיסְטָס, נויא סְקָן בְּעָרָאָפָּה פְּינְטָס

שיינן געלט ביה דיא יאודים, האס תרבזק דאמ זיא א-באלט
זיעזען, או אלע דהבן שון זיעוואוסט או ביה דיא יהודים זיעבנט
צען געלט, או גאנזות ותchapולות צו אלם, ביה זיא פלענט זיין פאר
באנזין אלע סורות, או פלען פציז זיין נפשות ביט ויערע גושע
אגז קלונע טפלען, וראובן זאל גיט זיין פלאה, או זי פיערטפע
פאטפלען, או אלע זיעסטע פאנעם פלענט זיך זיעזען אין זיך געטער,
זאה זירטשע זאמס, נט זוויל דיא קודרים זאנבן זאמ זינזט, זיין
זאה זאודים זינען זיאנגען זיעס פראטט או גט פשט, זאר אלע
זאנטיקאנטען אונד אידעל ליט, פלענין בלאנגען אונד ברארען אונ
זאומ, זובין געלט, עצות אונד טפלען ביה זיך.

עם איז איבער זינאנגען אין קוצע צייט, או אונזוער זונגעש
פערטש פון זטאט, קאנץ אונץ איז אויך גינזארין אונעריש, ער דהאט
פלט פאל זיגלאגעט אין דער מישקעט עאמ ער דהאט פיל פאל איזוק
זיגאנון זיגע פיערטפע פאלאיין, זי גרויפע טפלען, היכל מלכימ
ושולים, או גהאט זיך פערנוילט אונד געהט, זען דער אלטער גראפ
זאת זיוואיסט, או ער פלענט פערבריגען פיל געלט נאר אן אין
שעד און קארטין, או און אלע גאנזיש גאות זואס פאנט אום
פליקיך אין זינגען קענטשין, או גע דער אלטער גראפ פלענט זיעס
שאנזיג זהוין דיא פרט, אווזו ער גיט אונד פראט, גיז ער זאל גיט
עדיין פאלין און אונגליק, וויל ער דהאט זיוואיסט זין גאטדר
זואס דהאט אבער קאנץ אונץ זיסאן, פלענט ער זאנין ער גיט אונזער
ער פראט און זירטשע זאמ, דאס בעדארך ער זאנין זי איז זינער
מייסטער, זוא איז גאלד זטפר, זפופה, זוא איז שנז'ער אונזער
שוכטער, זגדקה, דער כל איז, זידין זינגען דיא גאנטשע קינקטער
פלענט קאנץ אונץ טריינע פאר דעם פאנטער, ער דהאט זאמ זיט
זימינען, ער דהאט גינזאט איז אונדער בונה אין דעם, ער זויל פלענט
ער אלטער גראפ קלען, או קאנץ אונץ איז זוין פיל אונטיכלכער
זינזאון, ער ליבט זוין דיא זודרים, זואס פרער פלענט ער זיא
רזוק נזין פיט וואס ער דהאט זינאנט.

<לבעס זיעען> דוא זונעט גאנזט פלען זואס דהאט זיא סאן
קאנץ אונק ביה דיא זודרים און ער זונגען זאמ? ער דהאט דארטן
הראנטשען גראפ, ער זונגען זאמ?

זיווינט און איז זיינע דיטה, ביה רעם איזענטיעס, און דער
זידעה פלענט בון פון זיך אויך זיינע זיינע זונען סען געטער
אונזין גזין, דיא סטאינזאינע איז זילען זירפין קאפ, דיא זמבען
זידען זיוחזון פערשטעק מיט קאדר, דיא זונעט האבן גידאט קער
סלאפעס אונטער שפערן זיא, וויא פיל האלץ איז גוינט זונעט,
זאר זיבטיג אונד זיין איז דראטן זיוחזון זען שבען לו איז גיוחזון
איין דאסטער שטער איז זעליכער פאנז זוא אים פלען אונין
זין דיא גרעטפע זאפעס זיינע גבריטים זקירים, ער איז גיוחזון איז
בורישער פיקסע, זאר דער פראיך קאנץ דאמ דאמ ניט זיפינט,
זונעט אים אונבעט, זאר ער וטאכ פערווארט איז גונער ואך, ער
סיד וועלן דא עידזילן.

איין פראנקופרט זאמ זיווינט איז אשה אלטנה (ויפונע) איז
זירטשליך, פון גויסע פירטשין אונד גערגאנן דאמ זיא גיטשאפט,
אויר סאן איז גיטשאברין איז סלטבה, איז זיא גיבלבין גיטין, אויר
ערערובג איז גיוחזון זאר פון פאנטער, וויא דער פיטיגער איז, דען
אריע גיטער זיינע פערברענט גויארין סחת דיא סחריפות פון דיא
סלחוטז וואס זיינע גיוחזון און דער ציט, זיא אלמנה דאמ גיהאט
איין איגזינע שאכער, זיינע איז זיינע געליכע געלידנע אונ איז
פְּרִוּסָע יַפְתֵּחַ הַוֹּאֶרֶת זִישָׁר וְעַלְפָּרָסִיּוֹן זיא איז גיוחזון ארט 17 יאר, זונע
גראפיש קינער, פלען פאלין פיר אויר, גור דיא מיטער דאמ ניט
זינוואלט פאן כיט אויר איז שידוק, זוניל זיא דהאט גינזאט איז פלטנען
דעם פאנס. איז פריינד דהאט ער געסטודרט איז פארו איז אונ
אקדערטער דהאט ער אויר גינדריבין, או ער גוועט קומען און פראנקופרט
וועט ער אויר געפערן, אונ דיא שאכער דהאט אויך אונ בועלסאין,
דייאלע זונגען פירטשין וויא זיא פלען קומען, או פלען זיא
אנעך לילינט איז איז שט דאונג, ביז זונען זיא זיינע שידיין פער
ביט זינגען זוא בעזוקן אויר, דען דיא טרטער פלעט זי ניט לאוין
אפיקו פערבריגען מיט אויר, זונע זיא פלעט אלס זאנין, איז שידיין
פאנעל דהאט פיל זענער, קאנז פון זיא זוק אונין חאפק איז גען.
דער גאנע אירער דהאט גיטיסלאוונען סאמ זאל

דער פרגץ קאנז אויג, ער דהאט זיך זונען זיא זונגען
בראנסטעלע גראפ, זונגען קאסטל, או ער איזיגע קאל גיטרין

בשוכן זיא, אונד זאקט זיינער שייע אונט פיערצען גישאנקען זיאזאיין
לארטשין, ניד דיא מושען איז דער פון גיט צוא פירין זיאזאיין, זיא
האט אונט זיאזאלט זונדרעקיין דעם אמת, זיגור דיא האט זיך זיאזאלקן
פער אט, ער איז זאך דער פאללעריך פון זיגראט פון שטאמט, זיא
ער טאנין זיא זאל פונסיע זיט בעקען, איז זיא זא אונט זיך זיאזאלקן
זיא זאקט גיט זיאזאלט קיין עעה זעל זיא, זיא ארטען פירסטען האט
וות גווערט פון צער, דען דיא ערצע פון איז טאכטער איז זיא זא
פערער זווען זיא איז זאנצער געבען :

דא פירסטען זאט זיגראט איז נידן פיריגר, איז זראט זאט
ער איז איז זייזען איז שטיגונג ציפען זוים, זואם ער פעלט זיך
עבעאנקן איבער זיא אלמלה (ראי פירסטען) דעם גראט האט פאן
זונדרעקל האטבורהקסן) ער האט זיך פורתט זייזען, אונד זאט זיגראט
איז עצה זאקה, זיא זאל דינגען איז אונגערד זאקה, דעם פיערין
וואוונגען אונט שיינע פאלאנין זאל ווא ארטען לאונז, אונד זיא זאל דינגען
איין געפיגען זיאזאלט איז דער געטאטע צוישיל דיא ארטען קהרטט
זאפרין וועט זיך שער גיט האבן זיין שליטה, האט געאונט זיך גראט
האטברוקי, דיא פירסטען האט אונזוווין קשיין זעם גראט איז זא-האנט
פער זיין גוט עצה, דער גראט האט באָל געשית זיין דינגען, אונד
האט גערופן זיין שפיער שמען לוי, זואם ער האט גיטאט פיל זיין
ביה דעם גראט, וועל ער האט איז קליגען זעפנען איין פיספער-סיט
זיער פיערט הצעים, רינגען אונט דיפענטין זואם דער גראט האט אונט
לעועאנין זעפנן טויער פון געבען, פון דאקסט אונט האט ער איזט
גבען טפנינג ארבצעט אונט האט זיך פון אט זיט זינארט, ער האט
אלס זיפאן באומנה, פעלט דער גראט אים זיער שיין געלאנקן ביה
ער האט פערקאנין דיא קליגען דירה זואם פון העט איז זא-האנט
פער גיטשעלט, אונז וועל זירדים האבן זיך געטוט שזקין איז דער
געטע, דארום איז דארטען איז זיך דירה איז זעט פון זונז דירה, אונט
אגנדאט אים זיגעטען או ער זאל זיך ארטען קליגען פון זיין דירה, אונט
ער זאל זא-האנט זיגעטען זיא זונגען פירסטען זונדרען האט פיטט זעט
ספער, בי זאען ער זונגען זיא קליגען איז שענער דירה, בז זיך
זונדרע פירזען קונץ אונז, זאל גיט זויסען זא-האנט זונגען איז, דער גראט
האטברוקי האט פעראנט שמען זיין או ער זאל קיין מענטש זיט

סביה זיין דעם סט, פון זעד זונגען פירסטען האט, זען איזנער גוועט
פערען זעיגן איז, זאל ער זונדרען, זיא זא אט זינקען זא אט
זיען בז'רים, אונז געט זאנען זאל ער זונגען עונדרען.

שמען לוי זאנט ערפיט זיין זואנש, אונז האט אב זיטראטן
זיין זאנט, פיד דער פירסטען פיט זעט טאכטער עונגען האט סעל
בז' זאנען ער געט קריען פיזען איז זיאזאלט זונדרען (ספאנציגע) אונז ער
פלעטן טאן אויף געט זונדע פון זיין זאלטער פיעלע, ער אונז ער
שין פערנעלטינט זעווארן פון דער גראפינע, ער האט דער סוד
אבעט גיט לאונז געוויערט, אונזער קונץ אונז דאמט זיך ארטען גיינען
או זונדרען האט סעל איז נויא איזוק איז שפערנריין זיאזאלט האט ער
דיא זעלט זא קערט, ער האט איז גיזזין החק רוזש זיין זוא זיא
אי, זיין זאנען ער האט זונדען ציין דינער זואם ער איז גווען
ביה דעם אלטן גראט האטברוקי, האט ער אים גינאנט זא ער זאל
רוופן זיך זיך געט צפיניעט שמען לוי גוועט ער אים אלס מלחה זיין,
זיאזאלט זיין חוו זוים איז גט זיא ? — בז הווח, קונץ אונז האט
פאר רוופן זעם שניינער ער זא, ער האט אים גינגען פיל ארטבעט
אונז האט אים זיעט פקרב נווען, אונז און דעם ברענט ער אודם,
זואו זוינט יעט זיא זונגען פירסטען זונדרען האט סעל, אונז האט
זיט גינאנט בשום אוף, ער האט זא גינאנט אים נרווקע פתקנות,
נרווקע גלען האט ער פאר געשטעלט, אונז ער געלטט זיט, בז ער
זאנט אים שטירטיג, אונז פיר זיא זונדרען האט סעל, אונז אוב
גיט ביט זיא אומ-ליקל, שמען לוי האט פערשטאנען איז
ער איז זא און איז גוועק בטה, דען פער זויא פיר גולדין גוועט
ער פיר זיין געבן גיט בעזאלין (אווי איז דאסאלט נויעוין דער קנס
ביה דיא קאטולין פיר זילען פאר איז זהו) זונברט או ער איז
אלין דער פירסטען, זונז יאנט ער מה תעשה ? רופט זיך אט שמען לוי
סאלין זעל זיך זא-האנט פאנטשטיין זעל זיך זיך פון קונץ זיין,
ער האט אים אפ געלאיין קיט נוים געבעט, אונז ער איז אונטלאפין
זוא איז זיין פיל פון זוינן, אונז האט דאם דער-זונדרען דער פירסטען,
דיא היקטראע, איז פיה זיא זונבליכען איז עעה או זיא זאלין
ארוים זיין פון שמען לוי זויז, אונז זיא זאנט געדרונגען ציין קליגען
דרה אונז דער גאנט פערנעלטן ליען שמען לוי, אונז פארני אונזער

עֲלֹתָה פְּנִים סֶםֶת דָּעַר צוֹחֵי יָמָן, זָנָבֶת עֲוֹנוּנָנִי קָאַסְסָעַל סֶם אַיִן
גִּזְיִינָג שְׁפִיטָע :
סֶם פְּשָׁעַתְּיַקְּעַט אַלְעַ, זָנָבֶת דָּעַר יַיְגְּנָעַר פְּרִיאַז קוֹנִיא אַיִן,
בְּאַד אַיִן זָנָבֶת בְּעַט אַיִקְּאַיִק . זָנָבֶת סֶעַר וְאַלְמָת אַדְרַבְּיַת בְּיַיְמָן אַיִעַר
זְוַהַבְּגַזְבָּגַז . דָּעַן פָּונְסֶר אַיִ נִיְּפָא קְרִין בְּעַלְמַעַנְעַשׂ, זָנָבֶת קְנִיא אַיִן
אַגְּבָן קוּנָן אַיִדְעַט בְּיַיְמָן צָעַהְעַן סָאַל, וּעַל אַיִקְּאַלְסָי וּוּסְיַן . זְוַאַרְוָם
אַגְּמָנָמִירִים (חַלּוּם) פָּונְגַּבְּסָט עַנְטְּרַעַטְקָט סָעַן בְּסֶם אַיִן גָּאָרָס . — עַס אַיִן גָּאָרָס

לבע מטעו, או צער אידישען שניער נואם ניט ענפערעט
בײַיא טאג. נואם זיך זיט פֿרײַעַן דעם פֿרײַק בִּיאָ נאכט, זאנט
עונגענטיקאעל. בי דעם עויניג שׂווערע איך, או ער דאת מיר ניט
ענפערעט! זאנט קונג אונז.

עַדְכָּלֶקְטָן ! זָהָבָן קִינְצָן אַזְגָּן .
אוֹזְנוֹעַר וְאוֹזְנוֹגָן זָהָבָן רֵיאָא אַלְמָעָ פִּרְסְּטִין . נְכִיר הַאֲבָן זֶה בְּעַצְמָתָן
דָּא וּוְילָ בְּרִי וּוְיִצְחָן וּוְיאָ אַגְּנוֹעָר בְּעַשְׂתָּאנָדָן אוֹזְנוֹעַזְוֹן וְזַיְעַר גְּרוֹזִים
אַגְּרָפְּגָן . אוֹזְנוֹזְוֹן אוֹזְנוֹעַר בְּעַשְׂתָּאנָדָן . אַגְּרִים אָנוֹ סְמוֹלָאָן,
דָּאָרוֹם , קָאָן אַגְּנוֹעָר וְאוֹזְנוֹגָן גִּיטָּן זָהָן אַזְנִין פָּאַרְאָדָעָן שְׁמָרָאָסָעָן אַיִן
זְבָחָאתָן , וּוְילָ דָּאָרְטִין בְּעַזְוֹכִין אַגְּנוֹזְרִישָׁעָ לִיטָּה , דָּא אַיִן גְּמַתְּהָן וְנוּעָטָן
אַגְּנוֹזְרִישָׁעָ לִיטָּה . דָּאָרוֹם בְּקִישָׁעָ אַיִקָּה , אוֹ דָּזָה לִבְשָׁעָ הַעָרָה , זְאַלְסָטָן גִּיטָּה
אַגְּנוֹזְרִישָׁעָ לִיטָּה . זְבָחָאתָן אַגְּנוֹעָר וְאוֹזְנוֹגָן בְּשָׁוָם אָפָן . זָיִטָּ וְזַבְּעָד ! זָהָבָן קִינְצָן אַזְגָּן.
אוֹעַס וְנוּעָטָן בְּנִיטָּ דָּעָרָה וְאוּסָטָן וְעוּרָין , אַגְּנוֹזְרִישָׁעָ אַיִקָּה וְעוּלָל בְּגִינְזִיבָּן
אַיִתְּגִיעַ בְּעַזְוֹגָעָן , זְאַלְטָן אַיִד וּוּסִין , אוֹ זְיִיאָ וְזַיְעַנָּן אַרְעַנְדְּלִיכָּבָד
בְּעַזְוֹלְלִין , סְעַן קָאָן וְזַהֲבָן פִּירְסְּטִין . דָּרָר וּוְילָ הַאֲטָמָתָן קִינְצָן אַגְּנָזָן
בְּגִילְאָ�ן זְיִיר פִּירְעָרָעָ מְלֻגּוֹת פִּירְסְּטִין זֶה דָּרָר זְיִנְעָר פִּירְסְּטִין עַזְעַנְעָר בְּאַסְעָלָה
אוֹנָן פִּירְסְּטִין זָהָן אַלְמָעָ הַאֲטָמָתָן זֶה בְּגִילְאָ�ן הַגְּדָרָתָן בְּאַלְלָר , זָיָא זָאָלָר
פְּעַרְאָרְטִין בְּיִאָ זֶה , אַגְּרִים זָהָן בְּרָעָ פָּן בְּצִיּוֹן וְזַיְעָר אַגְּרָפְּגָן .

קָרְזִין בֶּן דָּבָר זָהָם, קָנוֹן אַזְּנָה פְּלָעִים אַיְמָר קְפֻעַן שָׁצְרִיךְ
אַלְמָנָן אַן בָּאָרְפָּן, אַגְּדָתָה אַלְמָנָה נִינְוָאָלָט אָוֹ עֲשָׂרְנִים וְאָלְזָה
אַגְּדָתָה אַזְּנָה, יֵבֶן זָהָל אַיר נַעֲמָן בָּרָן אַיְיָ פְּרוּוָא, נַעֲמָן זָהָל

קונצ' אונצ' אוּרָה בִּיאָ שְׁמֻעָן לוֹ אַנְדוֹן, עַד תְּחִתְמָת אֲבָעָד קִינְעָס
בְּשֵׁמֶן גַּעֲגָעָן, נַאֲר וּוֹיָא אַיְוָעָר עַרְגְּזַטְמָעָט גִּינְזָרָן, אַוְ עַד תְּחִתְמָת
קִינְעָס דְּזַהֲבָה פְּעַנְכְּשָׁעָר אַו עַוְגְּעָנָעָט קַאֲסְמָעָל אַיְוָסְפָּן
אַיְוָסְפָּן אַרְבָּעָה זָהָב (גַּאֲחָנָבָט בִּיאָ) צָעָם כּוֹעָד פָּוּן זַגְבָּרִיָּה, זַבְּלוֹן
אַסְמְעַדְדָּן) אָגָבָטָם לְיִלְךְ צָום שְׁנִיְקָרָעָר שְׁמֻעָן לוֹ, עַד תְּחִתְמָת זָהָב
בְּאַהֲלָלָפִין אַגְּבָּעָר אַיְנָה פָּאַרְדָּאָגָר פָּוּן בְּעַט, זַיא זָאָלָבָט דְּעַטְעָן פָּנָן
זַעֲמָן זַעֲמָן אַנְזָבָרָם נַעֲמָן זַעֲמָן בִּין אַרְתָּן בִּין אַיְן חָנוֹן.

עוֹהָבָנוּ אֶת־קָמָסָעַל אֲזִי אַרְבֵּין צַו שְׁמַעַן לְזִין, אֲגַפְּרָעַנְטַ פְּלִילִיבַּט
אֲזַי דָּא אַפְּשַׁעַטְדַּ בְּיוֹעָעַן פְּלַעַגְנַן קְבַּדְוַאַלְטַ אֲזַר בְּשָׁוָם אַזְּפַנְטַ גִּיטַּזְעַן
אֲזַבְּנַן זְרַהַה אֲזַי יְעַצְמַט בְּיַאַסְפַּלְטַן לְעַזְוַן דָּעַר יְהֻדָּי, וְיַיְהַ נִין
וְזַאֲגַבְּגַג אֲזַי גִּיטַּבְעַוְאִיסְטַ, דָּאָרוּם אֲזַבְּנַן עַזְעַט גִּיטַּעַנְלַעַגְוַן,
אֲזַנְעַט אֲזַי זַעַק דָּאָרְטַן בְּעַטְעַזְעַן אֲזַיְף לְאַנְגַּן אֲזַבְּנַן פְּיַיְיל וְזַעַט גִּיטַּ
וְזַעַקְעַט, זְיאַהָט דָּאָרְטַן פְּאַרְכְּבָאִסְטַ אֲזַיְיגַע סְיִינְגַּעַן, זְיאַהָט
וְזַעַקְעַט וְזַעַגְנַן אֲזַעַת תְּפִיעַטִּים, אֲגַעַונְעַקְעַט צַו הַזְּיוּעַ. כּוֹנְץ אֲזַעַק דָּאָת
קְדַּשְׁתַּאֲבָנְעַקְעַט וְזַעַוְזַעְנַן זְיאַגְיַיְתַ, בְּזַי וְזַעַגְנַעַן עַד הַהְמַט בְּיוֹעָעַן דְּיָא
שְׁפַעַעַעַלְוַעַל וְזַעַוְזַעְנַן אֲזַי, אֲגַעַעַט נְאַסְעַן פּוֹן נְעַם יְהֻדָּי דָּאָת
עַז בְּרִיאַד בְּעַרְצִיבִינְטַ וְזַעַוְזַעְנַן אֲזַר פְּסַחְזִיבִעַן דְּיַיְמַעַע אֲזַי.

עד זהאט זוויא שם איז דענערווארט דעם אַבענָּר, דער קונץ אַנטז
זאנט דעם פֿאָפֿער, ער בענערף האבן צו אַין שְׁנִינְדֶּר, דאס אַין
שְׁבָעָנוּן צו אַגְּזָאָק בעיל מלאות יוֹרְשָׁע, דען יעַצְת אַין שְׁוֹן דֵּיא
יְהָדוֹים דֵּיא בְּעַכְשָׁע בעיל טְלָאוֹת, פְּלָעַט ער אלס שְׁרִיעַן, ער דאמָן
אַיס עַלְיוֹבִיט, צוֹוֵיל דער נְבָרָאָפּ וּוּסִים אָן בִּיאָ יְהָדוֹים אַין נִיסְאָ בִּין
בְּיַעֲם אָונָן בְּעַרְמָרְבָּטְנִיכִימּוּ, ער אַין גְּרִיךְ גְּעֻכְמָעַן צו דָּר שְׁטָעַנְגָּעַ
הָאָמָּה אָד גְּרִירִינְט, נָאָמָּה אַין פִּיטָּמָה ! אַיְיךְ ! זָאָמָּה גְּרִיךְ אַרְיִין צו
דָּשָׂד גְּרָאָפִיגְעַן, נָאָמָּה אַין פִּיטָּמָה ! זָאָמָּה קְוִינָּץ אַונְצָּה צו דָּעַסְפָּר
קְסָּה דָּעַר טְאַבְּטָהָר זְנוּאָמָעַן, זָאָמָּה מָות אַיר דָּא, לִיבָּעָ אַונְטִיעָר !
חוֹא זִוְּמָה אַיר אַנְמְלָאָקָן בְּן אַיְינְרָא בְּעַטְמָן פְּרִיבִיד, זָאָמָּה זָוְבָּט אַיְיךְ
שְׁוֹן אַיְינְעַג פְּנֵי ? זָאָרָומָה אַיר בְּעַלְאָבָּשָׁן טְיִיעָרָע פְּלָאָצָן צו

דיא פְּרָגָנָע בָּאוּ פְּעָן דָּאָפָּרְדִּיר אַוְּגָה פְּרָגָנָע ?יְבָשָׁרְדָּע ! אַנְטָמָה אַלְמָעָן פְּרָקְמָנָן . וּוֹא קְמָפָט דָּא אַחֲדָע ? אַיְן פְּרָגָנָע אַיְן

אנגלייקן דער פון. האגדה מטעטה אויף-סיד ליבער. אין האבן שעשען ער
פערסטט אונדר אויף זיין ערדען, רען דוא ביגטט דראך דער באסלעהניך
פון אונגער דראך, זיך פאטען — דער עוינגער לאלאים דער גיינערווען
זיזיא אונטן — פאטען זיט פון אונ-איין גויזטער פערוואן, שאן אעלכע
דיספהיט, קאטן אויג אונ-איין פאנגעט, עם קאנ-געם רייבטטן, פאן
אונגליקלך פאנן, קאנז אויג דראטס גאנד גאנולאלט דערק-דיין
פעריענען ווירט, אונ זויא אונ-געטיל פון בזינק-איין ער אונטלאפין, אונ
דראטן אונ-גיהויבן צוא שפלזינאר אויף דאס-נייא אונ דאט אב נחואנגען
פרל בעטל, אונ אויזערעד פערלייך, גורטס אויפ לאנג. אונ בטלען
זין פעריעע זונען גלק דאמ דראט אונ זייניק זיינע
ליך-טיע. שפראין, אונ פאך-פערטער-גאנטן, אונ איז קרויען צייט
האט ער זאמ אלט-פערטלארן, בזינער אונ-גיהויבן צוא מיטש פון
שאנגע אונ ראנט-גינטער, עונגעניע טט דער טנטער האבן אים גימאכט
לומכט, אונ דראטן אטס גינגען ער אאל-זונ פערז-זוא הווי, דער
פאנטער-זאל נומ דראטן קיטער אונ-זיטער דער פון, גאנק אין מל
בז איך-פּרָוּבִּן פּוֹלְזַמֵּט קְוֹזֶן אֲגַנֵּן, אַיְמָקְתְּלָן גַּאֲפָק אַיְן שְׂפָל טָן,
וואו וועסטע זעאט פּרָגִין גַּעֲלָת ? פּרָעָן אִים-זִינְגָּע גַּעֲלָן סִיט
איין שְׂמִיבֵּל, וְעוֹרְעָט דָּם וְרוֹנְטוֹעַן ? מְדִר אַיְן אַפְּנִין אַלְעָן
קְאַמְּצָאָן אַפְּלָל אַיְן-בִּימָק נְאָבָט, פְּרָן פְּרִיקָא צִימָעָן אַלְעָן
קְוֹזֶן אַיְן בִּשְׁטָן בְּמִסְתְּאָלָץ אַוּוּק אַזְּדָר, זְבוֹלָן, אַיְן קְלָאָפְּט בִּיט
אַרְפְּטָעַט, עֲפָרִים ! עֲגָבָט ! אַיְן דִּר זְבוֹלָן הָאָט שְׁוֹן פָּאָר נְאָט בְּעָן
אַל בְּשָׂמֶן אַפְּגָנִים עַטְפָּעָן, וְוָאָרָום עַר, קָאָן גַּאֲפָק דָּבָן אַיְן
אונגליק-פּוֹן קְנָאוֹ (קְנָצָס פָּאָטר) פּוֹן שְׂפָטָן, אַיְן דִּיא גַּעֲלָט אַיְן אוּפְּ
פּעָפָאָלִין, קְנָאן אַיְן דָּאָט בְּיַקְלָאָפְּט אַן אוּפְּתָעָרָג, בְּזִי זְוָאָט
עַס דָּאָט אַן גִּיהוּבִּן אַיְן בְּזָסְעָר שְׂמָרוּעַט, אַיְן דָּעַן דָּאָט אַן
גִּיהוּבִּן פְּרִיצִין, וְזִיעָר שְׂרָעָלִיךְ, דָּזָא עֲפָגָט בְּעַרְפְּלוּבְּטָר יְרָאָש
הָאָט ער גִּיגְעָן אַיְן שְׂרָעָלִיכִין גִּישָׂרִיא, עַר הָאָט אַיְם גִּינְעָטִים,
וְוָאָס זְוִילָסְטָן לְבִישָׁה הָרָע זְוָאָס זְוָאָס גִּינְזִיבָּטָן מִיד שְׂרָעָלִיךְ.
אַק באַזְאָרָפְּ גַּאֲפָק נְעָלָט אַנְטָט קְטָן אַגְּזָן ! בְּעַר וּלְאַק דִּי
בִּיט גַּעֲבָן, קְאָסְטָן פָּאָן סִיט מְדִר וּמְסָטָן זְוִילָטָן, אַוְבָּעָן זְעָמָן
זְאַל-סְטָן זְוִילָן זְיָן, פְּעַרְשָׂבָזְטָר יְהָרִי, וְזָאָעָט זְוּלָּעָן אַק אוּפְּ צִיְּדָן
אנְגִּזְבָּאָנָן אַזְּזִיךְ גַּעֲבָן הַמְּרָאָה, אַזְּזִיךְ זְוּלָּעָן אַק אוּפְּ צִיְּדָן

וְזַיִדְתָּה. זֶה שֵׁם אֲזִידָה חַבְטָה רְחַמָּת וְאֵין אַיִם נְגַעֲבָנִים דָּהַפְּנִינְגְּעָן, כְּבָשָׂעַטְמִיטָּה.
וְזַיִדְתָּה חַבְטָה, עַם וְזַרְעָה אַיִין טָהָר. אַזְגָּת קִינְקָא אַגְּנָז צֹוָּה זַיִן פְּאַטְטָר.
סְבָגְגָנוּן אַיִן בְּיַאֲדָרָה יְהֻוּדָה יְהֻנְעָן פְּיַעַר טָהָר (יּוֹם טוֹב)-אָנוּ אַיִד דָּאָבָּעָטָרְקָטָה אָנוּ זַיִן וְיַגְעָן זַיִעַר אַיִן שְׁיַעַר פָּלָגָנָה נְזָרְזָה זַיִעַק זַיִשָּׁר
שְׁוַעַלְקָה אַרְותָם, אַךְ וְוַילְפָרָה אַזְנְבָתָה עַמְּתָה אָגָן זַוְּ פְּלִילָה הַגְּבָרָה
שְׁאַלְעָרָר פְּיוֹר דִּיאָ אַרְכְּבָעָ, אָגָן דָּעַ אַזְקָה גְּנָעָלִין סְכִיר אַיִן סְבָגָן פְּקָה בְּ
דְּרִיכָה טְאָפָלָה אַזְקָה זַוְּעַל אַיִד זַעַהָעָן זַיִעַר בִּרְזָוָנָה אַיִן טְעַנְתָּשָׁ
בְּאַזְמָרָה אַלְמָן וְיַיִסְיָן. זַיִעַר שְׁיַיְנִי אַגְּנָת דָּעָה אַלְמָטָר וְרָאָף. אַךְ
וְזַיִלְדִּרְנִישָׁ אַבְּ וְעַגְרָן פְּנִים נְטָמָע פְּנִים. גָּדוֹר עַם וְגַלְעַט פְּעַלְעַן אַיִן
קְבָשָׁמָע. סְרִיר וְגַלְעַן פְּעַזְוָגָן זְבוֹלְגָּן דְּסָס אַיִדְיָהָן גְּבָירָ, שָׁר וְאַל
אַגְּנָה אַיִם זְיַיְנָהָן וְנוֹעַר אַזְיָה בְּיָה זַיִא דִּיקָה וְעַלְעַן בָּרָזְבָּנָה
בְּרִיאָעָטָה. שְׁזַיְן צִיְּתָה אַרְכְּבָלִיָּה אַזְפָּה זַיִא אַיִן בְּרוֹזִיסָן זַיִנוֹ (סְבָ)
זַעַם גַּעַן קִונְזָן אַגְּנָז דָּהָט אָהָן גִּמְפָאָן, אָגָן אַיִן גְּלִיךְ פְּעַפְאָרָן דָּאָה
בְּאַזְבָּרְסָטָה אַגְּתָה אַגְּנָת גִּיהְוָבָהָן כִּימָט דִּיאָ גְּבָלָט שְׁבָלָק אַקְּ קָרְבָּתָן
בְּמַתְּזָיָן גְּנָאָגָן קָאָסְפָּלָעָט, בְּיַיְרָע קְרָבָעָצָע זַיִט אַיִן קְרָבָעָצָע זַיִט אַנְ
יְהֻנְעָהָרָן דִּיאָ גְּאָגָעָ גְּכָלָט בְּיַיְרָע אַגְּנָעָן אָוּ דִּיאָ גְּכָלָט וְוָאָס עַד הָהָט
יְהֻנְעָהָרָן בְּאַזְבָּלְמָן דָּעָר אַלְמָטָר פְּרָסְטָן. דָּהָט עַד אַזְקָה וְוָיָּה עַם
אַזְמָע פְּעַרְשָׁבִילָט, עַד אַיִן זַיִעַד פְּעַרְשָׁעָטָה וְיְהֻוָּרָן פָּאָר עַזְעַנְעָעָן אַגְּ
אַלְלָע גְּנָעָלִין, אַיִן עַר אַרְזָס גְּלָאָפָן בְּיַיְגָבָט זַוְּ רָ זְבוֹלָן אַסְטָטָעָדָם
(סְבָ) אַיִן שְׁזַיְן גְּנָיְעָן נְאָקָה הַאֲלָבָעָ נְאָכָט) עַר דָּהָט אַגְּנָת גִּיהְוָבָה
קְרָבָעָן אַיִן זַיִא פְּעַבְכָּטָר, בְּיַיְרָע אַיִן אַזְפָּה גִּישְׁבָּאָגָעָן. אָגָן וְזַיִא
שְׁוַעַד הָהָט אַיִם גִּוְאָגָט זַיִן נְאָקָעָן קִונְזָן אַגְּנָז, אַיִן עַד אַלְיָהָן אַרְזָס, אָגָן
דָּהָט אַיִם גִּיעָפָיִט. וְאָגָט אַגְּנָז, אַיִד דָּהָבָט נְיַטְּזָה, אַיִן קְרָבָצָן
בְּיַעַט פְּרִיר דְּגָנְדָעָט טְאָלָעָ, אַיִקְּנָע וְזַיִא אַיִקְּנָע גְּבָעָבָן וְיַאֲשָׁעָגָן.
שְׁוַעַד הָהָט אַיִם תְּבִיפָּבָגְגָעָבָן סְמִת אַיִן דָּאָנָק, אָטָן אַיִן אַרְוָעָק, אַיִן אַיִן
קְלִיְיָע צִיְּתָם אַרְוָם עַר קְלָאָפָט וְוִוִּימָר, עַר בְּעַט וְיַקְּ בִּיְרָ זְבוֹלָעָעָן
צְוָא לְיַעַן אַיִם נְאָקָה צְנוּיָה הַגְּרָעָתָט טְאָלָעָ, רָ זְבוֹלָן הָהָט אַפְּלָזָ
זַיִשְׁר נְיַטְּזָה לְיַיְרָן דָּעַם עַקְּבָן, גָּדוֹר אַזְאָל עַד טָאָן, עַר הָהָט
אַיִם גְּנָעָבָן דָּאָבָעָגָט אַזְקָה אַזְלָאָטָט בְּעַד נְיַטְּזָה פְּרָדָט,
אַזְמָעָר דָּרְזָבָן וְעַט יְהֻדָּה וְוִוִּסְיָה דִּיאָ פְּאַטְרָה וְיַיְלָדָה דָּבָרָה זַיִן

אַבְשָׁרִים, וְסֶעֶת פָּה אֵיךְ גָּאוֹר נִיתְבְּלִיבִין אֵין שְׂדֵד וְפָלָט,
וְבְּמִזְבְּחָה אֲגָדָה וְבָרָ' וּבָלָ', דָּוָג וּוּסְפָּת זָיִן בְּלִיק' וּוְיאָזָן, זְהָאָעָר
לְאָם וּוְהָאָמָן אֵין פִּינְסְטָעָע סְפָּלה, אָווֹ וּוּסְפָּת אֲמָרָה רְהָאָטָן לְבָרָה
אָגָן אֵין זְעִירָן בְּלִיבִין אִידָּן, שְׂמִינִי נְאָסָעָם חִילָּק, קְנָצָן אַגְּנָץ דָּאָט
בְּלִיבִין אֵין כְּלָאָפָּה אֵין טַיד אָגָן אֲגָטְלָאָפָּה בְּלִיק' צָו וְזָיוּעָן, עָד
דָּאָט וְסֶעֶת קְרָבָעָן צָא עֲוֹנוּגָעָן.

ביטויים ודים און דער צייט או פראנקפרעם גיינעווין זיער אין
וואונטיליבע בעטיניגע, אין אונ רהט זיך שטענידיק גייפגען זיא גראנט
דאנס, נאכטס אונ צדקים, דען אין אונ רהט זיך געוואסטס דיא
געטשע גאנזיטס פון דער וועלט, דער אכבוד הורה תקרושה או גוועזען
זיט גוועז (דען זיא האבן בעטעהט או בוכות הורה לעבן זיא
זונע גיט זאלטש טון לאנג פון אידן קיין שיד זעליט זיכליבען) אין זיך
זיט אונ זאנטן גיינעווין זיך איז גאנז עולס עם התאם גינקלונגען פיט
אט זיא וועלט, דיא פירטן אונ גיינעווין אין דער צייט, אונזער
זיך זומע ער אונ גיינעווין אלט זונע זשבע ימים, פלענט ער אונזין צדא
זש עניה זונטה וועפצען זאל מטען אויף געפען פאר און דרב סטלא
פוקטן זיין. זונד הווע דער רב פון פראנקפרעם אונ קראנק גיינוארן,
זישר שאואק, פען האט און שטאמט גימאקט און בעש פען האט
קד אטם כהפלל גיינען און אלע שלזין און בתי מדרישים, נאר ער
האט פאר דזונין אלע גרענטער ליטט פון שטאמט, אונ האט זיא אונא
גונאגט: הערט: איז סוני ורבוטי איך מון שטארבן פון דער קרייניך
דען פיר בעטיליבע בעווייזונג האב איך אויף דעם או איך קאנזיך ניט
בעודאשען אויף דער וועלט נור 2 טעג, גיט אין זענדער טער,
עס איז אלעט פיט השבען, כס אין רעבענונג, נור איזיך געט איך
סוני ורבוטי איך זאלט זיך און טר גיט בעטעסן, אין דער הייליגע
זונע זומס איך האב איך גיפרט, זאלט איך גוין, איך זאלט דרבען
געאט ביה פיטן גאנזין הארכין, זומס ער איז אונגעער לעבן, אונ
סמייט פיטס ציר זיינע זיגראן, מות ער פיט אוננו נסיט זונלאות
וואנדאינגען, ער התאט פיט אוננו גיטאן חקסים פון איזביבן אונ
זיט איזיך נאר פון בעראיך פערשטין זוואר ציר האטלן, דער
גענטז זומס גאנז נאר פערטאנדר זוואר ער זיא זוא דראקען להבזא
הברך זטן, איך זאלט דער זויפט לעבן שלום איזיגער טיט דיא

רבבים, גורויטע סופרגיטים אונ קלהגע בענטשין, זיא אאלין פארדיין ווביין
איינ גורייסן ניאו פיט דעם גאנטן ד' אנטשאן נשי געלם, געלט אויף
דאזאות האט טק זיא גותען פיט ביריך צוא אלע רבבים או זיא
עליזיבנג (אשתור) זיא זיא צוויאו בורייט ליש, צוא געבען אין
רב נאך זיער פערשטאנד זיא צוויאו עזען בעשליטן אונ זיגען אלע
פאנן פראנקהרט טסבם. אונ זיא נויהאלט ווא פיל זיא גועלן זיא
נאון אונ זונט גיט פעלן אונ אין פרומעה אוחט, נאר דע זיב זאל
צוויאו פיט דעם גאנטן ד' אנטשאן, זיא צוויאו וויכטינע שלוחות פון
פראנקהרט זיען דורך גאנטן פער לעיר זמירותה למדינה, אונ האבן
גיט גיטען פליינט זעלן זיא עטהום וויסן זאלין זיא מודיע זיון קריין
פראנקהרט אויך דעם אונ גאנטן פון זמירות, זבאן אנטשטוורדים, אלע
רבבים אונ אנטשטוורדים זיא מנטה גויען, זיא אויב זיא גועלן נאר
וואסן ערוהם זעלן זיא נויהם פוריעז זין.

וַיֹּאמֶר זְבֹעָן גִּיקְוֹטֵן קִין פְּרָאָגְקְפּוֹתֵס טִסְטְּלִירְגְּינִין, עַם אַיִן גִּיּוּעִין אֲנֵין אַזְבָּעֵת אֲנֵין שְׁפָאַת. נָאָר וְאָסְקָעְדָּאָס הַעֲלֵפָן, זְדָד וּוְיַיְלָהָבָן זְיַיָּא אַוְיְגְּנִינְעֵסְעֵן עַשְׂלְכָּעֵס מְוִיהָה הַדְּרוֹאָתָה בְּנוֹיְסָעֵ פְּלִמְפִּידֵי תְּפִבְּסִים אֲבוֹבָן צְדִיקִים, אֲגָּבָן גִּינְוָאָרָת בְּחֵזֶן וְאֲגָּבָן עַסְּמָעֵט בְּקָנִים וּוּרְעִין דִּיאָה זְיַלְעִיעָצְבָּוָה פָּונְזְעַמְּגָאָן. אָנוֹ אַיִן אַיְבָּשָׁר גִּינְאָגְגָעֵן פְּמָה וּבְכָה יָאָר, בֵּין פְּלָלְצִילְגָּבָן אֲיוֹן גִּיקְוֹטֵן אַיִן בְּרִיפָּפָן לְעַפְּבָעְגָּשֵׁד רְבָּבָא אֲיוֹזָא אֲיוֹזָא נְאָן עַלְמָן) צָו הַגְּבִיר ר' זְבָּלִין אַמְּשָׁטָעְדָּאָס אֲנֵין זְרָר פְּרִימָעֵ פָּונְזְעַמְּגָאָן אֲלָעַנְדָּעֵס לִימָט פָּונְזְעַמְּגָאָן פְּרָאָגְקְפּוֹתֵס בְּזָהָה הַלְּשָׁוֹן: חַיָּה וְוִיא אֲרֵר חַצְטָמָר בְּנָרְבָּעָטָן אֲזָּבָּאָל חַזְקָר זְרוֹנְשָׁן זְיַיָּן גְּרוֹסִין שְׁעַנְמָשִׁין וְאָסְמָעֵת הַיְּקָרְבָּהָן אֲזָּבָּאָל חַזְקָר זְרוֹנְשָׁן דָּרָעֵן נְעַלְמָן, שְׁדָאָל זְיַיָּן רְבָּבָא אֲיוֹזָא כְּפָשָׁט דָּעֵם נְאָמָעֵן דָּרָעֵן פְּרָאָגְקְפּוֹתֵס עַלְמָן לְגַטְמָן אַזְיָּק פְּרָר אַיִן חַזְקָר קְדוּשָׁן צָוְרָעָן זְיַיָּן אַזְיָּק מְנוּיָה וּרְבָּוּתִי, אֲנוֹ דְּרוֹקָה אַיִן סְבָה חַאְבָּא אַזְיָּק דָּרָעֵן זְעַמְּלִיכָּעֵד פָּאָן אַיִן מְעַנְשָׁת פִּישׁ דָּעֵם נְאָמָעֵן אָגָּבָר דְּזָכְטָמָן אָגָּבָר אַיִן גְּעַמְּלִיכָּעֵד פָּאָן קְדוּשָׁן וּנוֹרָא. אַזְיָּק בָּן גִּינְפָּאָרָן אַיִן אַזְיָּק אַזְיָּק דְּבָר טְזָהָה פְּרִידָן שְׁבִיבִים קִין כְּרָאָקָא, בָּן אַזְיָּק רָאָקָה גִּינְפָּאָרָן דְּרוֹקָה אַיִן גְּלָלִין דְּאָרָף צְעַדָּן פְּיַילָּפָן לְעַמְּבָעָרָן, גְּנוּמָעָטָן לְעַבְנָן אַיִן וְאַלְמָן פִּישׁ דָּעֵם אָגָּבָר נְאָמָעֵן, וּנוֹיְנָטָרָהָן אַיִן נְיוּעהָטוֹ פָּוּ אַיִן אַיִן זְרָרָהָן גִּינְעַטְבָּנָה דְּרוֹקָה אַיִן כְּבָה בְּחַדְשָׁת מְבָתָה הַאָב אַזְיָּק יְשֻׁבָּנְקָה הַאָב אַזְיָּק דְּאָרָטָן גִּינְעַטְבָּנָה דְּרוֹקָה אַיִן חַדְשָׁת מְבָתָה אַזְיָּק מְבָתָה

היליגער רביעי נועמַן דִּיְיָסֶט אֵיר טַבָּנִין פֿוֹר אַיְן רַבּ, סְפָלָה
טַקְמָבָס זַיִן, בְּשִׂיחַת זַיִים – וְאַם עַמְּנוּעַת נַגְּבָה אַוְרָה-פְּרָעָם מִסְּאַיִם,
וְאַתְּ דָעַר בְּאַיְן קְרָעָקָן גִּיטָּאָן מִסְּתַּבְּוֹת נִזְיָּוִיד' אֲשָׁחָרָן דָעַ
גְּלָם, דָעַן גַּעַטְלִיבָהּ בְּעַנְשָׁשָׁה... אַתְּ זָאת: גַּתְּגַיְּקָבָעָת זָאַסְטָה
דִּיְיָסֶט פָּונְגַּרְגָּס קְפָּטָעָאָובְּהָאָתָּה נִינְגָּבָן אַיְן-גִּישָׁרְיָא שְׁפָעָן יִשְׂרָאֵל הָ
אַלְקָמָה אַתְּה, הַאֲבָנָה דִּיאָן מִינְגָּבָעָתָהּ, זְגָעָר עַלְמָן וְיַעֲשָׂעָר
שְׁאַקְיָן זְנוּוֹאָרָן, זָאַנוּ-פִּיטָּהָעָם וְאַרְתָּמָהָרָה אַתְּה אָזָן דִּיאָן הַיְלָעָג
צְמַתְּתָהָאַקְרָדָהּ צְבָתָהָהּ, זָאַזְעָם אַרְטָהָזָאָזָהָזָה אַיְן גִּינְטָעָן
בְּיַהְוָהָן... אַתְּה סְפָלָהּ, זָאַזְעָם אַרְטָהָזָאָזָהָזָה אַיְן גִּינְטָעָן
אַנְגָּרְגָּס קְפָּטָעָאָובְּהָאָתָּה נִינְגָּבָן דָעַר טָאָן פְּנוּזָהָן שְׁפָעָן קִיָּא
הַאֲבָנָה בְּזַיְתָהָנָשָׁה, דָעַן לְבָבָהּ וְאָמָר עַר אַיְן גִּינְטָעָן אַיְן גַּרְבָּעָר
זָהָם, עַרְמָה זָהָם נִינְגָּרְטָמָהָמָהָמָה קְלוֹנְשָׁאָפָהּ, דָעַר דָאָזָן
גְּלָעָבָן חַשְׁתָּהָאָהָה אַיְף אַלְעָ אַיְרָעָבָרְגָּעָן, סְפָעָן זָאָל הַיְהָן אַנְגָּרָה
גְּלָעָבָן זְעַלְיָהָן זָוָא דִּיאָן אַיְרָעָבָרְגָּעָן, נִמְמָהָתָהָעָמָהָעָמָהָעָמָה
אַל כִּיסְטָן קְיָיָן בְּתַחַת צְוִיָּהָן אַיְדָין, אַנְגָּרְגָּס דָעַר גְּבָרָזָאָל נִמְמָהָתָהָעָמָהָעָמָהָעָמָה
אַדְרָיקָן דָעַם אַרְפָּטָן, עַמְמָאָל נִמְמָהָתָהָעָמָהָעָמָהָעָמָה אַגְּרָם-סָמָם,
קְמִינְעָרָאָל בְּיַתְּמָמָן-גְּבָרָיָן זַיִן דָעַם צְוִיָּהָן, דָעַר בְּבָדָד וְתַהְוָהָה וְאַל
צְוִיָּהָן זְיַעַל-תְּרוּזָים בְּיַיָּא דִּיאָן יְהָוָהָם, דָעַר בְּכָל אַיְף אַיְן הַאֲבָנָה
בְּיַהְוָהָן אַנְגָּרְגָּס, דָעַן יְעַנְעָרְתָהָמָהָמָהָמָה אַיְן גַּרְבָּעָר
גְּלָעָבָן זְרָבָּס, גְּנוּאָבָּס, זְרָבָּשָׁבָּס, זְרָבָּשָׁבָּס, זְרָבָּשָׁבָּס
גְּלָעָבָן בְּפָסְדָּיָן זַיִן אַיִם. בְּקָצָרָה, אַזְהָא אַיְן בְּבָדָד זָוָא בְּעַדְמָהָמָה אַסְטָהָמָה
אַבְּגִינְעָבָן, אַיְן גָּאָר וְעַלְמָן אַיְף דָעַר טִיקָּטָה, אַיְן תְּדוּשָׁה נַאֲך
אַנְגָּרְגָּס-הַאֲמָת סְפָעָן אַלְמָסְפָּרְיָהָגְּנוּעָוָן אַנְגָּרְגָּס שְׁלִוָּיָּה אַנְגָּרְגָּס
פְּרָדָשִׁים, נִמְאָוָף דָעַר גְּאַגְּזָעָר וְעַלְמָט, וְאַוְן עַס אַיְן גָּאָר בְּקָצָרָה דִּיאָן
בְּשָׂרָה פָּונְגַּרְגָּס זַיִן בְּיַתְּמָמָן אַלְמָסְפָּרְיָהָגְּנוּעָוָן אַסְטָהָמָה אַסְטָהָמָה
דִּיאָן אַיְן גָּאָר וְלָמָּס.

עם איז ארכיר די זריזין טען, האבן אן גיבובין די גראסאע
לייט פון שטאמט קלערין זונגעין דעם ר' גאנזאָן דער געלם, זואָרט
ווער רב האט ניט ניאָט וואֹר אַנוּ וואָט? בִּיכְלָאָק ווַיִּמְלָאָה וַיִּשְׁתַּחֲזֶה
זונעט דער געפֿל אַנְצָעָל יְהוּדִים פָּן פַּרְאָגְבְּרוּת, פָּעָן זָאָל אַנְ
זוניבּין חַזְקָר וְהַדְרָשָׁין אוֹפֵן אַים, בְּיוּ סַעַדְיוֹן גִּיבּוּבִין אַיִן פָּאָן
בְּיאָ דִּיאָ גְּרָאָלִי הַעֲיר, בְּקָן זָאָל אַרְדִּיס שְׂקָן צְוִיאָה בְּרוּקָע תְּלִיפּוֹת

ונכפת שערקליבע זאבן. נפלאות גדרות, וויא איך בין זראב
מן בעועל אווק דעקון פין בשרות ווילק אים, (ווארום אווק טר איז
זפאלון איז איזטעה פונד) אוין פלאזונג געלס גיווארן ראי שערקליבע
טראה, אווק בעם פאנד פאר מען, אונן פון קאן גיט מלחה זון
(זון זי דשטייט זוועט איזה בריניגען לשלום זוא טיר, זועל איז איזק
עטואום עטערען), אונן וואס איזה דaab זיך גיסטערט אויה פאנזין
וואס זער זיך זטראום פון אים, אבער עס איז אונזילך גנווען ער איז
זאקלוק ערבראטען. נס פון זיין גאנצע הווינויד דaab איז גאנז
זאפען גיט גאנטען דעד-בון קיזנ-איך, ביז איך בין גיטווען זי-ער גיטוילעט
זיז פידלון זטראום, וויא איזה בין אפ גיפארין בעה זויליא ציל פון דעם
שבדוק, דaab איז גאנטען איזן אריפען זי-הוינויד טראנט איזין גויף
ויש אונ זיגט דעם איזערען, אונ גוש זאר ביש-הי טיר פאנין, איז
זונ אומ פאנזט זיזיא פערען פון דעם זי-הוינויד גער איז ער, אונ וואז ער
ליז? פיליטט באנארפ ער עטוטואם? ער איז אונטער געאגן זעטט
עב איז איזק דעם איזערען שטטיט בזעה הלשון: להרב החסד איש אלקים
סאנגע זוכמה מבני אדים, המכובל הנאן והאלוף, מראנא ורבנא
קושטאן זיז, (אבער זעצין דעם פיטאל, איז פון גיט איז שטאנד זוי
גוזט ער איז) דעד זויליא האט דר זעהן אויך מסחרת דאס אונזילובין
לעגן, איז ער אונפיזטערט גיווארן, אונ האט זוא גיטחאט דעם
זיך, וואז קראנט איז דעם ברוק-פערענט דער מסחרת. איז טראג איז
זיא איזן יושובnik, דעד זויל בון איך אראפ פון זואנן פרען איז איז
ויא רופט פון דעם יושובnik וואס טיר פאנין פון אים, קאשטאן איז
זיז זאנקען, ער קאן עפטע זערנען? דאס קאן איז איזק גיט זאנן, פון
זערען טראנט איז דעם ברוק? איז וועל איז איזק גיט זאנן,
וילק איך זאב גיט רשות זוא סנלה זין. איז דaab איז זי-ער שערקליך
זינען את איזה האט אים גויאנט או איזה בין זערבענער רב, אונ ער
זאמ בשות אונן גיט אויס גויאנט, איז וועל זיך פאנקוף זים.
זע איזין זטבעה איזו גיט עטערען, איז חל איזק איזן שבעה, איז בין זוין לאנג
איין מיטבע איזק זאל גיט עטערען, גטר פון דיא וואס זיינען שיין לאנג
זינשטיירבן קען איזק גע מלחה זין, ער רב פון פלאנקייט דמיין זים
זער רב פון פוינט, פלענין אים שיקן זירוף איז זפקע זיא בריניגען
השבה פון אים גוש-היינען זויא זומש גיווארן, מראגין פרייא איז ער

ונבוצוי, דaab איזק זער גאנגען אוון פון זופט אים ד', קאשטאן, אונ
או איזער דב היגאנן אברונו לברכה פלענט זיך סיט אים זניעין על
בן זאלט איז און זעם גיט שעריגען, אונ פארון לסקום פלוני זפלוני
סיד-דוקט איז ער איז דאם גיטוים, אונ השיז-זאל איזה פירין בירע
אחת, איזו דאמט איזין גיטשרבן דער זערבענער רב איזין בריף
ביין פאנקופט. .
דייא דאשי דער זאבען איבער גיטוועט מיט אלע ניריעס בעיריות
אונ תלטניינ זטראום, אונ זאמ זבליבין איזן פלאן, איז פון זאל זיאן
דעט צוינישן סאל, דייא פאריגע צויניא שלוחים, טופלים אונ זדיקים
זיא זאלין פאנין זום עגעט איזט זוא זער זערבענער רב דאמט זיא
גיטשרבן, זעם דאמט גודזערט אל-אגעט ציטט זוי זיא זיינען גיטקען,
ויא זיא זיינען זידזין-איזין איז ער דער זון דעם יושובnik, זיינען-זיא
ערשטווינן גיטווארן, זיא זאבען גיטען איזן הייבין פאנטען צטבמו
זומעה גיטה בבל זעם דאמ הייטט פון זערסטער (אקסטל) אונ זויטער
אייז ער העכבר זוא זעטן איז גאנטען אים, זער זטערלעך, זעם
פאלאט איזן-בחד צוא זעטן אים, זער זטערלען איז איבערן גאנצן קאפ,
דייא זוינן זיינען זיא צויניא ליבטניינ זטערערן פון הימל, ער גיטט
גיקלירעט איז אונערמיג איזן אלטער, פערנארטילט ביט אפעלענעט
גארטיל איזק פון גיט זער קאיבט האלץ איז ער זערברגרין, אונ איז
גאנצן טאנ איז ער איז זאלד, זונאמ איז גאנזט ביז זיא זיא, גור ביז
גאנט איז ער צו-הווע, אונ פרייא פארונין איז ער פאלד אונזק-די זוניב
לעבעט נוד זואס זיא קאיבט האלץ איז ער זאלד, אונ שזונעט זום פאל
קיזבן, זעם אפט פונטערט איזין אורה איזק גאנטען, געצלט פון איז
זעיר ערליך, זער פון איז גיטווען זי-ער דינעה, זי זאבען גיטווארט ביז
גאנט ער איז גיקטן, זי זאבען אונגיאנטן ביזוין מיט איז ער גאנפערט
פאלץ, זיא ער זאקט גיט פערנארטן, זונאמ פון גיט דער ביט אים, זי
אונ ער זערבענער רב האט פראונט פון איזק געטן פיר ארב, ער
קופט זיך איז איז דיז-אונן, זערבענער! זואס זונען זערבענער! אונ פון
קען פון אים גיט איזס ציען אונארט, ביד פערלאנגן איז ער גאנפערט
אונ ער זבקען זאלות, שאלוות מעלות! דעם ער זיך זואס זוילט
אונ ער זבקען זאלות, שאלוות מעלות! דעם ער זיך זואס זוילט
אר פון מיר, דאמ ער זי גיטטערט שטילענעריט, זיא זאבען זיא
השבה פון אים גוש-היינען זיא זומש גיווארן, מראגין פרייא איז ער

ו"י יעד אוזעך י"פ אנאנצין טאן, האבן זי זיך בעטראכט צו גאנצן
איטס פיטס גוטע זיד, ב"י נאכט וויא ער איז גיקטער פון פעלן האבן
ו"י אונזיזיבין צו זוניגען סיד פארין אווא פרידק-רב שווין צוועי סאל איז
בכרטת הלאן פון פראנקפורט דהאט פראונט איז זיין צוואה איז פון זאל
נא איז זאלן פר ארב, וויא ער הדאט זונתערט דעם נאכן פראנקפורט
וואן, איז ער וויא צומישט גווארין איז הדאט נאדר גיט גוונטפערט,
וואן האבן אים כבפטט-סיט גווארד גנאנט איז האבן אים ארין גוועזט
איז פראנטו זאנין איז ווינק מיט איז אוזעך גווארין זיעיר שנעל, זט
אי אונעיליך זו בעשריבין ד' שמה וואס זי' האבן זויהם איז זי'
האבן זיין ד' קאשמאגען אויפן וואנן, בקצור זיאו זינען גווארין
דייש זיך איז איז זיין שאג זינען זי' אברעפארן-פּֿזְּגַּעַן טיל, זיא
האבן אונזיזיב וועג פון איז ניט גווערט אונארט הורה, זי זאנין פר
איטס הורה ער ענטפערט נאדר בית, זונען זי' האבן זטארק גוונטפערט-די^ז
זאנט הורה, פּֿלְּגַּטְּמַט ער ענטפעער הורה סורה בית בעה, זי זינען
זון גיקטער איזאלב-סיל פון פראנקפורט, איז ער שטיגער גוונען,
או זט פלעט איז קומען אוניער רב, פּֿלְּגַּטְּמַט איז ער ערטפעער ליט
איסקען קבל פּֿנְּיָם זין, זאטורין פּֿלְּגַּטְּמַט דער רב זאנין אדרשה איז
טען פּֿלְּגַּטְּמַט האבן ליטנאציגים איז שטאמ, איז הדאט טען דא איז
ויאן, וויא דיא גודלים פון פראנקפורט זינען גיקטער האבן זי זיך
יערשאצון פון זיין בליך פון זיין פאגר, ער הדאט קין סיל גיט געפינט
די פלייאן זי' ב' זי רעכט גויארין דען פּֿעַן רופט אים דער געלם,
פליעט זושט ער גתלה וועגן. בקצור קען הדאט אים גיבראכט איז
איטיגים וואונט זאמ איז גוועזן פר פראנקפורט-רבנין, דיא
רעיכע גלטני חביב האבן אים בל הפהור גוועזין, איז זיין פחד איז
גיפאלין איזק אלעמען, ער זיין בליך פּֿלְּגַּטְּמַט איז ער ציטערין, איז האבן
זינעט זא ער וועט זיך בעצעין איז שטאמ זושט ער זיך בעזינוין
ויא גודלים ער איז, נאדר זעט איז זיעדר האפוג זו גיטס געווארין,
דען ער זאט זיך אלס איז גיפרט,טען פּֿלְּגַּטְּמַט קומען פּֿרְעָזִין ב' אים
אשאלה פּֿלְּגַּטְּמַט ער ענטפעער זאהלה מעלה,טען הדאט פון אים גיט
ונעהרט-ניט הורה גיט זאהה גיט טופיטים איז גיט הדרכת ביוי זאנען
ער הדאט פון זיך עריוויטערט אלעמען,טען פּֿלְּגַּטְּמַט זוין פון אים נאדר
זיט האלטן, פּֿיל האבן גיאנט גווארין,טען פּֿלְּגַּטְּמַט זיט דר ר' אשתמא זואס

פּֿראנקפורטער רב דאט זיאנט גווארין איז צוואה, זיט איז איז איז איז איז איז
זיאר,טען פּֿלְּגַּטְּמַט איז גווארין פּֿט, שטאמ זיסקע איז קען הדאט זיפערט
שאלות איז גווארין ב' דיא זונז הזראות, איז ער איז שווין פּֿרְגַּעַן
giovarin זונז זטאמ ליט.
בימים ההם איז דר אלטער גראף לעאן איז גווארין גווארין איז גווארין
זונגער פּֿרְגַּעַן קפּֿז איז גווארין דהאט זיך גוועט איז זיך זטראן, דיא זונגע
פּֿרְגַּעַן עזונגען עזטאל, דהאט זיך גיט-קפּֿז איז גוועט פּֿרְגַּעַן זונגעט פּֿון
קונץ איז גווארין זאך זונגען געשבער פּֿון דאס קארטן שפּֿיל איז ער ב' איז
זיער פּֿסְּטַל גווארין, איז זונגען עגעט זאל איז פּֿיל זיין דערוועידער
זעם אלטער גווארין איז פּֿרְגַּעַן זונז געטל, זיא הדאט דראאלטט
איגזירטאיין פּֿון דר זונגען זונז, איז זיא דאטן גיבעטן דעם גראף
האמברטאיין או ער זאל זונגען זיא גוועט זונגען דהאט דר זונגען
זעם זונגען, זונגען לוי זונגען זיא גוועט גוועט איז זונגען
זיאנט געט זונגען, איז זיא גיט זונגען דהאט זונגען זיא גוועט גוועט איז
זונגען זיא גוועט זונגען, איז זיא גוועט גוועט זיא גוועט גוועט זיא גוועט
האמברטאיין או ער זאל זונגען זיא גוועט זונגען דהאט ער זונגען
זעם גוועט זונגען, גבר קונץ איז גוועט איז גוועט גוועט איז גוועט
הוונגען איז דארטן גוועט זעם גראף האמברטאיין גוועט גוועט
איז מלגה גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט
פּֿון האמברטאיין גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט
פּֿאכְּפִּין זיא פּֿלְּגַּעַן זיא גוועט, הדאט ער זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט
בלוט זיא גוועט זיא גוועט, גבר דערוועידער הדאט זיך איז גוועט גוועט
די פּֿרְגַּעַן גוועט גוועט איז איז איז איז איז איז איז איז
אונץ הדאט צולב נקפה גיט גוועט זיך גוועט זיך גוועט גוועט גוועט
זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט
איז גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט
אונץ הדאט צולב נקפה גיט גוועט זיך גוועט זיך גוועט גוועט גוועט
דר פּֿלְּגַּעַן הדאט זיך גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט
שטיינט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט
טפּֿאצְּיָן גוועט גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט
אי פּֿלְּגַּעַן זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט
ז' דריינע, איז זיא גיט זונז דר זונגען זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט
זיא גוועט גוועט גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט זיא גוועט

זאת נאכט אלע קרבנות און די פיערטפע יידישע דיבער, פֿאָרגִין פֿרַיאַ
עם ווערט אקליגנעריה און אלע קירקן אונ ערעדן שטאט און עס
או פערלארן גווארין פיל הַלְּיַעֲנִינָה קידער, אל בז זוער עס ווים עפָעַט
אל סודען זיין זום נראפּ פֿון שטאט, אונ וואָר פֿעַט זוועט בעפְּגִינָן וועט
פֿעַן יונע פֿאן זעט אַלְעִינָם פֿאַקְעַד. בעז בּוֹהֶה פֿעַן זאַט זיך באָלְדָּר
שְׂפָרִיטִים אַין די יְדִישָׁע גָּמָס דָּהָט פֿעַן נִיפְתְּגַען צִיְּגִינָּעַ קִינְדָּר מִוּטָּפָע
הָאָט פֿעַן באָלְדָּר אַרוֹם גִּוּוֹאָבָט די גְּאָנְגָּעַ גַּעַטְדָּע, אַן דַּעֲהֹופּטָה
סְפָעַן גִּוּוֹכְטָם בְּיַי' רְזַבְּלָן אַסְטְּחָדָדָם אַונְגַּנְאָקְטָה פֿיַּאָרְדָּא
שְׂפָטָט וְאָוֹז נֵי דָהָבָן אַגְּבָעַט גִּוּוֹאָרְפָּן, גַּלְיִיךְ דָּהָט
רַעַם עַשְׁתָּוֹן גַּעַטְלָאָסְטָן אַין קִיְּטָן אַונְגַּנְאָקְטָה אַים אַבְּרָהָם
אַין אַפְּגַּשְׁתָּעַ גַּרְבָּלְפֿון אַסְטְּרָאָגָן, אַונְגַּנְאָקְטָה אַיְלָעָה
צְהֻעָצָן אַין אַסְטְּרָאָגָן, אַיְלָעָה טָאָל אַיְלָעָה פֿעַן פֿלְעָנָט
אַפְּגַּעַט בְּדָוִתָּה וְאָסְטָרָעַ, אַיְלָעָה טָאָל קָעַן צְנוּכָּעַן בְּפִזְבָּגָן
פְּעַרְאָן בְּגַבְּרִי דָּהָרָא אַונְגַּנְאָקְטָה דָּהָט פֿעַן צְזַעַעַט די פְּאַמְלִיעַ פֿון
צְעַדְעַן בְּיַי פֿעַן דָּהָט אַבְּרָהָם גִּיסְלָעָטָט אַיְלָעָה קְרָובָּפֿון טְוִיְּנָדָר
אַוְמְשָׁלְדִּיעַ בְּלָוְטָן, דָּהָט פְּעַרְשָׁטִיטָט קָעַן אַיְלָעָה צְנוּכָּעַן די הוּא
לִיְּפָעַט דָּהָט פֿעַן גְּעוּווֹס צְוָאָבָּרִיטָאָלָם וְאָוָם אַיְלָעָה גִּיְעָוָן אַונְגַּנְאָקְטָה
גִּיטָּמָרְטָן דִּיְיָדָן אַונְאָרָט, וְעַן נִיטָּאָי דָּרְשָׁנְעָרְדָּא אַיְלָעָה קָאָפָּה,
דָּעְרוּוֹילָה דָּהָט פֿעַן גִּיקְלָעָטָט אַפְּאַזְוּלָעָטָט אַוְיָס אַלְעָה
בְּיִגְנָעָר זָאָלָן הַיְּמָעָן די קִינְדָּר וְאָרוֹם די הַיְּדִים בְּעַדְאָרָפָּן דָּהָבָן
אוֹיפָח אַונְגַּנְאָקְטָה אַיְלָעָה שְׂוִינוֹי פֿיַּיְלָעָט גִּיְהָאָט די זָאָי
יִזְרָעֵל וְאָמָּז וְעַט אַגְּפָלְיוֹנָן פֿון שְׂפָאָט דָּהָט פֿעַן פְּרָאוֹו גִּעְשָׁעַן וְאָמָּז
וְעַט אַים חָאָפָּן צְוָאָנָן שְׂפָאָרָק אַונְגַּרְיָנָעָן זָוָם נְרָאָפָּן, נִמְגָּלְעָט
חוּבוֹת וְאָמָּז קוּמָט די יְהָוִדִּים אַיְלָעָה פְּעַרְפָּאָלָן, אַונְגַּנְאָקְטָה זָאָלָן
קוּמָפָּן קִיְּזָן שְׂפָיָיָה, אַונְגַּנְאָקְטָה אַיְלָעָה צְעַנְעָן טָעַנְעָן אַרְוֹם זָאָלָן זָה אַוְיְקָלְבָּיָנָן
פֿון אלע דָּרְעָפָּר אַונְגַּנְאָקְטָה זָאָלָן זָה אַוְיְקָלְבָּיָנָן
פֿעַן צְנַן זָה אַלְעָה יְהָוִדִּים קָרְבָּז בְּתִי מִוּינָד גְּפָשָׁות, אַונְגַּנְאָקְטָה
גִּיקְלָעָט אַיְלָעָה פֿון קְנָץ אַונְגַּנְאָקְטָה זָה אַלְעָה
וְהָיו יִמְגַּרְבָּה לְיְהָוִדִּים אַזְוִי וְוָאָ אַיְלָעָה אַיְלָעָה
די יְהָוִדִּים דָּהָבָן גִּינוּיִינָט אַונְגַּנְאָקְטָה גִּעְפָּאָטָט
קִינְגָּעָן קִינְגָּעָן דָּהָבָן גִּעְשָׁעָן וְוָאָ אַיְלָעָה קִינְגָּעָן
דָּעַם גְּעַנְתִּי אַיְלָעָה בְּגִינְגָּטָט זָהָמָעָן וְאָמָּז צְוִוִּיָּה אַונְגַּנְאָקְטָה

ויאפס נו-ויז'וט זיינען זי די פֿרײַנְד פֿון-געט האָלעַנְדֶּר גִּוּזָען, זאָקען
כיש אָגָלָה שׂוֹרִיטַט נִימָט, וֵיאָהָבָק נִיסְאָכָם פֿרִינְסָן שְׁמָעוֹן לִים
בלְּהָס אָוּמִיכַט, דָּחָט סְפָּעָן וַיְיִשְׂרָאֵל בְּלָוָת פֿאָרָאנְסִין.
קְנוּץ אָגָז הָאָט זֶה נִזְוַעַצְתָּ אָוּפָן טְרָאָן אָגָז הָאָט נִזְוַעַן וְאָקָעַעַן
קְנוּצִים פְּלִיסְטִינְיָה אָרְפְּרוֹאָה, עַד דָּחָט נִיפְרִיטַט זַיִן דְּלִינְזִינְגַּן זַיִעַ
פְּשִׁוְוִינְגַּן, הָאָט עַד זֶה זַיִעַ עֲשָׂרָה זֶה נִגְנְמָעָן אַקְסָה זַעַחַן אָגָל אַלְלָה
זָהָדִים בְּכָל אָגָן פּוֹן אָוּגְּנָדָר רְזָבָל אַמְּסְטָדְּרָם פֿאָרָט, עַד הָאָט
בְּגַדְּרָא אַוְפְּלִיעִיגְּט אָוּפְּרִידַט זַיִד קְזָדִים פְּפִיצָעָן טְוִיזְיָן נִיְּלָעָן אָל סְפָּעָן אַיִּס
אָגָל פֿרָאנְסִין, אָגָן אָוּבָּה נִסְטָוּשׁ עַד אָלָעָה יְהָדוּמִים אָוּרִידִים פֿרִיבִּין, אָגָל
אָבוֹלָן זֶה עַטְבָּה נִבְשָׂפְּט וְעַרְעָק בְּסִמְתָּה בְּשִׁנָּה, דִּי יְהָדוּמִים וְהָאָבִן נְעֻווּיְנַט
אָגָל דְּקִילְאָגָט אָגָט עַס וְהָאָט עַיט נִיהָאָלְפִּין, סְפָּעָן הָאָט זַיִי נִגְנְבָּעָן צִיל פֿיְנָג
פֿרִיבִּין, דִּי יְהָדוּמִים זַיְנָעָן בְּנָלוֹת יְהָדוּרִין אָגָן רְזָבָל אָגָל שְׁפָאָרָק אַרְאָפָּה
הָמָן שְׁפָאָנְדָר זֶה אָמָּס הַעֲלָמָט דָּאָמָּר דְּרָעָר לְעָבָן אַיִּס לְיִבְּרָע, עַס אָגָל
וְזָהָדִים עַר פֿסְחָה הָאָבִין וְזֶה אַיִּינְן עַצְחָה נִזְוַעַט אַיִּבְּרָע צַו פֿדְקָן אָלָעָה
זָהָדִים, אַהֲמָבְּרוּסִיקִי הָאָט נִזְוַעַט כְּעָן דָּאָרָף זַיִא שְׁפָאָרָק צַו דְּרִיבְּעָן
זַיִוְזָעָלְלָן אַלְלָיָן אַנְטְּלִיפִּין, זָהָמָן קְנוּץ אַנְצָנְטִיט דָּאָס אַיִּס אַנְקָסָה
זָהָאָוּיְמַט דָּאָקָה וְזָהָמָּד פְּעַרְלָכְבָּטָעָה יְהָוִה זְבוֹלָן הָאָט בְּרִיְּפָאָן, עַד
הָאָסְטִיךְ מִיקְּזִילָּאָט שְׁטִיְּזַן אַיִּן אַשְׁטוּנָעָם אָגָאָפָּלָם דְּעַנְיָן אָגָעָלָט, אָגָט
זָהָמָן מִירְזָעָם דְּרִיטְעָן פְּאָל נִסְטָוּשָׁת בְּעַבְּנִין זְנִיְּיָה טְוִיזְיָן סְפָּאָלָעָה,
אָגָט צְלִיבָּה דָּעַם הָאָבָּא אַיִּס פְּעַרְלָכְבָּרָאָרִין עַוְתְּנִינְעָק וְזָהָמָּה אַיִּס זְנוּעָלָן אָגָל אַיִּס
אַיִּיבְּגַעְנִיט בְּעַרְגָּעָן, מְוֹ אַיִּס פְּאָקָנְעָן אוֹ פּוֹן זַיִי זָאָל נִסְטָוּשָׁת בְּלִיבְּנָן לְעַבְּנָה
זְנִיְּבִּיגְנָעָש. עַד הָאָט בְּאַרְדָּגְנָעָן נִגְנְבָּעָן אַפְּרָקָאָז אָז אָלָעָה קְלִינְיָעָקְנָדָר
זְוָאָסְזָעָלְלָן שְׁפָאָרָבָּי זָאָל פָּעָן וְזַיִי בְּרִיְּגָעָן אַיִּן דְּהָיָה, אָגָן סְפָּעָן קוּעָט זַיִי
זְנִיְּגַעְנָעָן, דָּר פְּאָרָאָד אָל בְּנִטְוּסָעָן וְזָהָמָּה בְּנִטְוּסָעָן בְּיִטְמָה דָּעַם, דָּאָמָּ
שְׁזַיִן נִטְעָע קְרָבָנָהָת מִטְּזַיִן וְזֶה עַטְפָּעָן קְבָּשָׁע זַיִן דִּיאָ פְּאָרָלְכָטָע
זָהָדִים, פְּה תְּהָה מְעַן הָאָט אָנִי דְּכִיִּי טָעָג אַיִּס נִימְרָאָן פּוֹן דְּרִפְעָשָׁ
אָגָן שְׁפָטָעָט בְּעַדְבָּה פְּנִיפְּ אָגָן דְּרִיְּפָטָג קְנִינְדָּר, אָגָן פְּזָפְּצָעָהָן קְנִינְדָּר וְזָהָמָּה
אַבְּגָן נָאָךְ לְפָזָ�אָס נִילְעָבָט, וְזָאָרָם דִּי מְזִוקָּעָם זַיִן נִזְוַעַן פְּרִגְנְעָבָט
אַבְּגָן זַיִי צְבָאָבָט נָאָךְ לְעַבְּדִינְגָּעָק קְרָבָנָהָת צַוְּלִילְיָעָן, קְרוֹאָז פּוֹן דָּ
אָמָּק דָּעַם עַרְפְּשָׁעָן קְרָבָן הָאָט מְעַן קְכָבָד גִּוּזָעָן, דָּרְבָּן אַמְּסְטָדְּרָם
סְפָּעָן דָּחָט אַיִּינְן גַּמְשְׁגִּינְעָן אַקְרָאָנְקָעָק קְנִידָה אַיִּס הָאָלָי אָגָן סְפָּעָן דָּאָמָּת אַרְיָיָן
זְיוֹוָרָפָן אַיִּס קְלָלָעָד צַוְּאָמָּה אַגְּרָאָבָט פְּעַלְבָּדָהָה אַיִּס מְעַן זְנוּטִילְעָט

וזו ביום השני נאך שפט דאס און מאנטיג פיר נאכט מונגן ציימט, דאסן קען בלודז'ונג וויזערט אין טשרקע אונטאיין שדרעליכע שטיפע פון שויך בלאון, סטט אין ציפערנישן מראאל אונט אבלאליך פון אברויסן פיער פון ר' קאשאנגן הווי, ווינען אלע אונטינ גלאפין זען וואס איז דאס, דאסן דיא דערזען וויא ר' קאשאנן שטיפיט מוכתר בטלית וטפיכין אין איזן קיטל אונט בלאמט שופר, אונט וויא ער האט דערזען דיא יהודים האט ער דיא ציטייסן דאוונען כנעה, אונט האט פאר רופע זעם שטש פון של אונט האט אים שטדריג פערזאנט ער זאל רופע טיבך ומחד אין של אלע זאלן זיה טובל זיין דער וואס איז ניט דריין את אויף קליבין זיך מקפין זעד זדור (חויז וויבער אונט קליביג קינדרער) אין זער ברוקער של זערער זאל עטווואס עסן, איזינער זאל נגען זעם צוינישן פילין זיך סטט דעם לעתטען ביינען אונט קען זאל פערפאסטון בייז פראנין בייא גאנקט קען זאל זיך אנטמאן אין פליית אונט קיטיל אונט פען זאל אונזינדרען זיכט זיכטיג וויא יומט כפור אונט איז זועל באלו אויך קומען, וויא קען דאס פון ר' קאשאנן

קדרותי, אך דורותם הראבנן נאבקו בדעות גלומות ואשכנזין וויינארבנן מפליגים בפי ימי נטף רבאבורון, בערוויל וויבגן זיא אוקט אום זיגאנגען וויא אל-רבנן, אך נאבק שערעלאכ'הבר אווי אונ – אין דעם פֿוּסְטָמָן טאג ווועט טען זונן זיין אומת-עלדיגע גפשוות מיטט מחרות משונות. בערוויל-האט נראבך קאנז אונז (חפן דר אונז'פער) איזו עוק בעשיקט אראפארט צום קענגי פון אונגעראקן: אדרני-טעלען! אווי וויא דיא יהודים פון פראנקנפורט האבן בפלציגג קאנזער אומניבראכט, אך וווען מען וויאלאט ניט האבן באלאט זונגעטן זי זוקוילעט קער, זי ווישער זון זי עטלערן פון דיא קינען זאי זיקעטען זי פיר, האב איך נאבק ביזוכת האט מען זיטונגין אלע בעי זונז יהודים די פערעדער, אונדא זויענען גונזיגעלט פֿרִינְק ווונגעט וויזט זונז שמאט. זויל איך זי זיין וויא זי זאנפֿטן זיטטן מיט דיא קאנזער זונז האומן גפת בענארפֿן זי בלוט פון אונגעט עקרנער. אך איך זונז האומן זונז דיא אונגעט ארט אדרני-טעלען, פון פיר דיא קאנזער קאנז אונז. זעדר אונגעט-שער מלך האט אים גראפֿ אב גיטשריבן, וא-זונז בעריך מיט דיא 500 תחרותים האט ער עזרהאלטן אונז עזצט ווועט ער זונז ארטס זעעהן זיין זונז פרלעה איך ווונגן דיא יהודים, אך געד בעריך זונז ארטס קאנז אונז שרייבט אים, געפעלט ער אים זיעזע בעריך זונז ארטס איזו זיין.

קונץ אונז נויא ער האט ער האלטן דעם בריך פון אונגערטין
העניג, דאטם ער שני טויען גוועען נאך אין טאל, אלע נאצאלטונג אַט אַלע דערבער או נויא זאלען צוינ גענרייט אָזֶיך דעם טאו זואם ער
חאנט פֿרְנָשָׁה אַבְנִישְׁטָלֶט, אַגְּקָפָה זעעהן אָן דֵּיא יהודים, זונאָרָט אָן
אַבְרָהָם פֿרְנָשָׁה אַונְגְּעָרֶטֶן קעניג לאט ער טוֹרא גִּירָהָט זוֹ שָׁאן אַלְּין
אַזְּרָעָה אַיְן נאָך, דען ער אַזְּרָעָה זאָר אַיְן קְרָפְּדִישָׁט. ניט קיין קעניג
צָאָר דער בריך האט אַים נאָך בָּער צו גַּעֲשְׁלָאנְגָן אַיְן פֿרְנָשָׁה זָוָא שָׁאן
דיַאַסְטְּדָעָרִיאָ.

דיא ווּהָרִים הַאֲבִין גְּבֻעָה בְּנֵם נִיחָם קִין שָׁמֶן עַמָּה - וַיַּגְעַן
חוּא אֲדִין סִיט אַיִן גַּעֲנִין צָו ר' קַאֲשָׁפָטָן דָּעַר גַּעֲלָם אָג גַּעֲרִצְיָלָן
אָמִים דָּיא גַּעֲנָעַן וְאָקָה . נֹוְיָא נָאָק אַיִן גַּעֲנָן פְּנֵעָה אַרְוָם וְנוּעָת פְּנֵעָאָסָן
נוּוּעָרָן יַעֲדָשָׁע בְּלוּת וְנוּא פְּיִיכָּן , אָג עַס אַיִן שְׂוִין אַיִן פְּנֵג אַפְּעָק ,
נוּוּאָלָד רְבִי בְּאַטְעָוָעָט הַאֲבִין נְוִיָּא גַּעֲשִׁירָן ! עַס אַיִן אַיְבָעָר גַּעֲנָגָעָן
נוּאָגָטָן , מְאַנְגִּין אָתָּה עַד עַנְפְּגָעָת נָאָר נִיטָּפָה וְעַר דָּעַ . אָג נָאָק

אין רעד נאכט האט זיך גינטמאן דעם בלאך פון אונגעערין ציין
שרעקלכער תלום, וויא ער גויטט שאפאנזינן אין פדרליגט נארטן הרעם
ער פון וויבין אין גווארליכען געשליא, וויא דונדרעט בענשין
שדיין סיט אין שרעליכע טיפטס, ער שרים פינגעפוי, דער פינע
קווילט איד פיר פיד אומוסט, ער שרים פינגעפוי, פון דעם טיע
נדערער אין גאנך דעם רעלט פלייט אין טיק בלוט, פון דעם טיע
בלוט העוט זיך אין טיפטס שטען זאלאי דרנאך האט זיך אונגעערוף
אין סודאליע שטיפטס ערעד גאנט פון יטואל שאפסט ניט" ראמ
הדים לא יונס ולא יישן שומר ישראל או ער טיק בלוט געלט
געווארין, האט אין גיהזיבין צו פלטן אין קליעט פיבעלע בלוט אונ
האט זיך געלטיפט אין דער זוק ביז חאונעס איז איבער גינאגען
איבער זיין קאמ, ער מלך זוליך באשען פון דיא בלוט, ציט
ער אראום דיא קאמ פון דיא בלוט, קומט איניעז וינער אין גנטער
פערינד את פרינקט אים צוא ציריך, ער שרים גואאל רנטערעט
טיך פון ער טיביל בלוט, אונ האט ניט קין זיפ ביז דיא בלוט
האט אים שווין פעדתונגען, או זיקופען אין אלטער מענטש ווישר
אין געלטברער מאן אין גישאן אין וויסן (אין פלייט אונ קיטל) אונ
האט אים ארטס גראפעונעט פון פיבעלע בלוט, האט ער זר זעהן
וויא קליעט קינער פון עיינ גאנציאן שויפען אין טיבעלע, פיטען
אונ אסאה לעביברנעם ניאלאיעצעען, או ער גאנט אמאן זעיר ערשלאָן
גיניארין, גאנט ער דאנקט נאט או ער איז ניזל גיניארין, וויל ער
חרפין קושין סיט מערין פון שפה ווישן דעם אלטן געלטיכע פיטה
מאן, וואס ער האט אים זיראטעט ער אונ איז שרעקליכע פיטה
מושגה, ער זוכט אים, אונ געפינט אים ניט, אין דעם האט זיך
ער מלך אויף גינטאפט פון שלאָפ, ער איז גינען זעיר צו שראָן,
טיבין שרים האט פון אים געוויגען פון פיד, אונ האט גינווייט גאנט
אין אויפערונג קינעם האט ער ניט פנלה גינען, אונצין פאנט גאנט
ער ניט גינעגן פון צער, אונ איז אום גינאנגען צוא ווישן דיא
בייטן פון גאנטן, גליה וויא ער זוכט זיך פורה ומצל ראמ הייט
דעם געטביבין מאן ער זוכט אים ניט.
וויא ער איז דיא גינען פערטראָט, ער פון וויבין גויא
אייז שוואָרצעער וואָלקי לאט זיך צוּוישען דיא לעצטן בזמר

בְּשַׁבְּרוּת אֵין גִּינְאָרִין שְׁעָמִין וְלֹשֶׁתְּהָרִיךְ לִזְדְּרוֹת, בְּרַחֲשָׁת וְאַתְּ אַדְּרוֹת
בְּעַשְׂקָשָׁת פִּילְבָּגְעָנִין זָרָא אַלְקִים פָּעָן אַלְפְּהָוָר זַיִן אוֹ בְּקִים זַיִן וְאָמָּ
בְּעַרְפָּעָרָאָגְעָנָר צְדִיק וְקָדוֹשׁ הָאָט גִּינְיִיסְקָן, עַס אֵין גִּינְאָרִין אֵין
בְּשַׁרְבָּוָל, פָּעָן דָּאָט שְׁפָוָאָס נִיגְעָסָן אֵבָי גָּאָר זַיִן נְשָׁהָר דָּעָר דָּאָלָטָן
זְדָאָרִיבְּגָעָעָה הָאָבָָן דִּיאָ לְעַצְמָעָ אַוְתָּקָן גִּינְבָּרָן דִּיאָ אַוְתָּקָעָלָה לִיְּשָׁתָּ, אַתְּ
פְּסָחָר בְּפִלְתָּה אָגְרִימָלָה, בָּעָן דָּאָט גִּינְאָרִים אַלְעָתָה וְיִצְחָק
שְׁעַלְפָּקָה זְבִּיאָה פָּאָר דָּעָם עַפְּדָה דָּאָט דָּרָ, קָאַשְׁטָן זַיִן גִּינְיִיסְקָן
שְׁפָעָלָן אֵין זָקָן וְאָמָּס פָּעָן דָּאָט אַמְּגִינְטָן גִּינְקָעָט אֵין שְׁפָאָטָן, גָּאָר
זְדָאָרִיבְּגָעָעָה פְּרָעָרְשָׁאָעָן אוֹ ער אֵין צְדִיק קָדוֹשׁ אַלְקִים, דָּר
קָאַשְׁטָן זָקָן ער אֵין אַרְבָּין אֵין שְׁלָל דָּאָט אֵין בְּלָאָקָם גִּינְזָאָן זַיִן
פְּרָלִגְעָרָגָטָם, בָּעָן דָּאָט פְּשָׁוֹת גִּינְעָן אוֹ דִּיאָ שְׁכִיבָּה זְדָוָת אַוְתָּ
אַטְּסָמָעָן ער דָּאָט זַיִן גִּינְעָטָלָמָעָן אֵין בְּנָהָר בִּיאָ דָעָם אַרְון קָדְשָׁ, אַבְּ
שְׁעַזְבָּנָעָן זַיִן גִּינְשָׁאָעָן אֵין גָּאָרְבָּעָן אַמְּגִינְקָעָטָמָעָן פְּטִין פְּנִים זַיִן
זְהָוָת אָגְרִימָלָה פְּגָעָן זַיִן גִּינְאָסָן פָּוָן אַיִם, אַונְ פָּעָן דָּאָט גָּאָר
גִּינְעָרָטָמָעָן פָּוָן אַיִם שְׁמוֹת הַקְּרוֹשִׁים וְוָאָ פְּגָעָן פִּיאָעָר פָּוָן זַיִן פָּה פְּדוֹדָ
אַבְּגָדָע אַמְּבָעָ אַמְּבָעָ נְאַזְנָבָט לְעָבָן אַיִם זְהָוָת אַלְעָתָה צִוְּנָיָן
זַיִן אַיִם זְהָוָת צַוְּנָיָן פְּלָאָגָה אַלְקִים.

בָּעָן דָּאָט אַבְּגִינְאָוִוָּט בְּעַרְקָד הַאָלָבָע נְאַבָּט, אַונְ פְּאָרְגָּן פְּרָי
דָּאָט פָּעָן אַזְיךְ מְתֻפְּלָל גִּינְעָן זַיִן וְוָאָ יָמָּס בְּפָרָד בִּיטְמָר אַיִּמהָ וְפָרָד
זְיִינְרָאָרְשָׁאָלְקָד בַּיִּס אַיִּז גִּינְקָעָט מָסָפָה דָּאָט דָּרָ, קָאַשְׁטָן זַיִן
בְּיִשְׁעָלָטָמָעָן פִּיאָה דָעָם עַמְּדָה אַונְ דָּאָט גִּינְבָּרָן אֵין גִּינְזָאָן זַיִן
זְיִזְרָעָשׁ שְׁפָיָה דָבָא, דָאָט פָּעָן גִּינְעָן זַיִן זְיִיל בִּיאָר דָאָט אַטְּ
אַרְזָמָעָן גִּינְעָטָן, אַונְ אַלְעָז גִּינְעָן עַדְשָׁאָקָן גִּינְעָרָן, זַיִן זְיִינְלָט
זְאַלְטָמָעָן שְׁטוֹרָעָקָט זַיִן, דָאָט פְּרָעָשָׁטָמָעָן פָּעָן אוֹ דָעָר מָסָפָה אַיִם
גִּינְעָן גִּינְאָוִוָּט אַזְיךְ דָעָם גִּינְפָּטָן אַזְיךְ, בָּעָן דָאָט אַיִם גִּינְאָמָט
דָאָרְטָעָן אַזְיךְ בֵּית הַמְּקָרָבָן, נָאָךְ מָסָפָה דָאָט פָּעָן בָּאָלְגָדָאָוִוָּט
סְנָהָה, דָעָרָנָה דָאָט דָרָ, קָאַשְׁטָן גִּינְיִיסְקָן דָעָם שְׁמָשָׁ אַיִם זַיִן זְיִינְלָט
סְקָן זְאָלָן אַזְיךְ קָאָפִיטָהָה תְּהָלִים וְוָאָסָעָן בִּיאָ אַיִם גִּינְעָן
פְּעַזְיִיכְבָּנָט פָּוָן גִּינְטָן, אַונְ פָּעָן זְאָלָן וְוָאָרָטָן מִישְׁבָּעָה אַזְיךְ רָ
קָאַשְׁטָן, בָּקָה תְּהָרָה דָרָ, קָאַשְׁטָן אַיִם גִּינְעָן זַיִן זְיִינְלָט
פָּעָן שְׁלָל אַתְּ בְּלָד דָאָט פָּעָן גִּינְעָן גִּינְעָן.

זריז-מציל ניינען) דאמ איז קונץ אונז אלין, שער דאט דיר אדרון
ההמְלָךְ און נבעטן זוא זאלטס צעלפני אט, ער זאל קוולגען
הווניגערעטען נפשות פון יהודים אום וויסט, אונז דאנערשטיין ווועט זיין
געור יומן זהדרעה, אונז-איך וועל דיר אדרוני צומלך מציל זיין פון דיא
ווענטס זואס ווילן רין לעבן אומבריגען. זוא איז אונז פיענטס דער מלך
סיט שרעק, סיט געם בעווייז אונט ד' קאשטאן איז זוא אדרוני חמלך
זאלטס עיינן זעל מלוחה, אונז איז אונז פיענטס זעלטן זעלטן זעלטן
ב'ז'יא איט איז אונז פיענטס זעלטן זעלטן זעלטן זעלטן זעלטן
וועט זונען אונז לאט זונען זעלטן זעלטן זעלטן זעלטן זעלטן
סען זאל איזויז זונען אונז מלחה אונז דיר אדרוני זעלטן
זאל דיר דראפין איז פלקע, אונז אונדריגען, דארטן, טיטיטים דיא
טענטים אונז גאנז-סודוט דער פון, זארטס זאלטס שענעל זיקון בענד
צענקו-וואוינד זעלגעט בטט נידער, אונז אויב פון זונען זיפינען דיא
פאנזין זעלגעט זוא זויפין איז פינען דיר איז זיליגן, אונז דוא
זאלטס מציל זין זונגעטען נפשות, ער זאל גיט פערנאסין זונערין
זונערין אונז-סיליגע בלוט, אונז ביט דעם פערנער קונץ אונז זאלטס
זונען אב זונגען זוא ער איז זונערט, זין נפש זונעט-איך מציל
זונען, אונז פיר זאט זונען זין גראכינט זין זוירקונג פיר איז חאליגע
הילפ, זוא זא זאנטס געטלבער טאן (האט איז זונען זונען זונען
זונען קענין בוקניין זיך זא איט), ער זאמ איך-שאן, זארא דוא זאלטס
סיט קענין פיר זין אבשטיין, ער קענין דאטם גאלד געשטט אונז פולצלאג
אייז ער געלם זונארין, ער קענין דאטם גאלד געשטט צווען מויינד
זונען ער ביט איז זלאונען געגעראל, זיא זונען געפלוינן זויא אדרון

ד' קאשטיין האם אב ניטאן זיין געשליכע שליחות, אונ דורך
קכיזט הדריך איז ער ניקסען פלציגונג אין בית דבנכת צוא געילה
ער איז אריין, אונ נפאלין-איין שראעליכער פרדר אויף אלעמען,
ער דאמט זיך גישטעטלט אלליין דאוונען פפלת געילה, אין בענשליכער
קענטעט איז ניט אין טפאנדר אויס שרייבן דיא ווירקונג וואם האט
פועל נוינען זיין תפלת, מיט זיין געשליכן גייסט אונ שראעליכע
זערעורך, וואס ער האט גיעאכט זיין דיא מאכליים, צום סוף
האט ער ביגעבן אין געשרייה עה, הוא האלאקים" דאס הייסט אונער

העד איז נאם אלין! ראנן בעניטעט דיא ווענט, וויא זיא זא לאטן
זערין אויף דעם הייליגן בארכן סיגי, מיט קולות את בליצן, גאנט
בעריב דאס ר' קאשאן גיטויס או ענער זאל בעבן זעם צוינישן
פונ שמייער טאנט דאס ליעצעע עפין, ויקרא: לאכט אכל בשוחה להטבם הזר אט
טאנטן זאל פון רוזן לויין השם יתרברע זעלער צוא הויז, אט
ויאויפן אויף גאטסן הילף, בז' ביה, טאנטן פלא (דאם איז
טיטוואך) וויאן אויף ניקסע פון אלע דערפער, בז' דאלט באנק (דאם איז
עלגער, אלע זינען בירער, פון דאמ זאל פלאט, פון דאמ זאל פלאט באנד
שעכט הויז פון דיא זוחרים, פון דאמ זאל פלאט זאל זעליגע ערaberט אט
נישלאן דיא יהודים בילאה וויס, איז פחה איז גויז איז זא זין
פון דיא דערפער, אויף פארנן פריא (ראם איז דאנדרשטיין) איז איזדים
קונץ איז איז גישאן איז דופין, אט נאך איז טויזטער בענטשין.
זעליגער אט דארך ליטט סיט גווער, מיט בעסעס אט פון דאמ זאל
גלויך גיטזען צוא דיא אונגליקע זוחרים, פאן מיט זיא טשפטים,
הויז ואברון, אט דיא גראפעט גברירים אט ד' זובלן, אטשטערדים
איזק איז זיא, פון דאמ זעם ערשות ניפרט איז דעם שלאמט
באנק, אונברינגען אים מיט איז סינה משינה ציהען פון אים דיא
זערלן, זויא פון דאמ דר העט או פון פריטר זובלן אטשטערדים,
אי זיווארן איז שרעקליךער בענווין בייא זוחרים, עט האט זא
די-הימל גישפאלטן פון וויענע ביטער שטיפען, זויא פון דאמ איז
ארוף ניפרט צום מעדרער (פלן) איז דיא העט, דאמ עד אן
זיהויבן שריין שבע ישראל, פלייקט ווועט ער אן בעטען אונער
אמונה (שניט קוינץ אונז) ווועט ער זיין פריא, בז' פערקער אונט
דאם פיר אים איבער איניגע מל, גין! קאמ איז גישרא גיטאן
דער קלילער ד' זובלן אטשטערדים, אק בין ניבאראן איז פין
היליגע אמתה ישראל, אונ דעם נאכ פון ישראל וועל אויף דינען
בק פין ליעצעע רגע פון פין שרעקליכן טויט, קוינץ אונז הדט
איין פאה נישאן כיפון האנד, איז סיגי דער מעדרער זאל אים
שיין איז הויזן שנידן דיא פיליגע ליב (דער נאך דיא איבעריגע
זוחרים) דיא מזוקח האבן אן גיטזון ביכאך זויסזוא שפין,
פון זאל גיט הערין דיא שרעקליכן קולות פון דיא יסודים, פלציגן
הערט זיך איז גרויס שטראם, פון שיכט מיט גראטן, מיט

בקסן, פון פוקט שרעקליך עט קעט דיא גוועט, קוינץ אונז
אייז פשטויס גווארן, בז' בעדרער איז אראט גילאפען פון שמייער
אויפן (שעכט באנק) דיא אלע זעליגע אויז בייאתי צו פאלין דיא
זיענעד פון דיא זעהן פון ברויס פילד, קוינץ אונז הדט דער זעהן דעם
גענעראל, גיט עד אים דיא האט, גיט ער דאמ אים זיט גינטערט,
עד האט פערזאגט זיין זיל פון זאל ער איזום זואגן אלע זעליגער
סיט ביליע שוניעדין, אונ דעם גראף קוינץ אונז הדט פון ניפרט
זוניא איזין דישפאנט צוא זיין פאלאן, בז' גענעראל הדט באנד
ארום גויאקט דעם פאלאן אויך, אונ הדט אלין גוובט איז אלע
באעלטגעט, גיט איז דיא פערז (סקלעפין) בז' וואגען ער דאמ
גיטנטק איזן צויעגע בעטטיל פול מיט פאנדרין, דארטן הדט
ער גיטנטק אלע זויא דר געפליךראטן ד' קאשאן הדט גיטנטק דעם
סלא, פאל מיט ביזען אויך דעם מלך, ער דאמ גויאקט באכני איזן
מאטטו, פון דאמ פאליך זוניא זוניא זוניא איז קיפין אונ פון
הdat אים גיפרט איזק איז שאנד זונאיין, אונ איז דעם איזגעט
שלאקט באנק וואט פון הדט גויאקט איזבר פירין ר' זובלן אטשטערדים,
הdat פון איז איזוף גיטנטק אונ פון הדט אים דן גווען מיט איז
שרעקליכע מיטה, אלע זעליגער זיינע אונ דיא אקעריטט זומא לאטן
גיהאפט איזוף זונישע בלוט, הדט פון זוניא גישלאן שטאך אונ
צוא פריבן, אפסא זונען אלין צוא לאפין, אונ אנפה פון זוניא
דאבן זיך לישטעלט געבן דיא חד פון גענעראל באנק איז פלאטה,
הdat דער גענעראל גיעבען איז פראקו פון זאל זוניא זלאן מיט
בליזע שונערין, פון הדט פון זוניא קיזין שנד ופליט גיט גילאיין,
ער הדט צוא טילט דיא ביזטום פון קוינץ אונז פיר דיא אערפע
זוחרים זומא זונען איז דעם מסה אונקליך גווארן, זולודים
חויה אורה וטמה, בז' נאך איז גיקסע דער גענעראל איז דער
זונישע זאם, אונ הדט גפרעגט זומא זויאונונג פון ר' קאשאן (אלס
זוניא דער מלך דאמ אים פעראנט) דאמ ער גיפוגען דארטן ד' זובלן
אטשטערדים מיט אלע זומא זיינע גיטען איז אקסראט, אונ פון
הdat זוניא גיט דער געטן זיינע גיטען, ד' קאשאן הדט גיבענעם
דעם פלא, אונ אלע דאבן מיט גרויס גיטוין איזק גבענעם אים
דער נאך דאבן זוניא גיעגעט דעם גענעראל ר' קאשאן בענידער

QIAO JI